

YHTEENVETO JA VASTINEET OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMAN LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Nähtävilläoloaika 3.11. – 22.12.2025

Lausunnot	3
L01 Pirkanmaa ELY.....	3
L02 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintavirasto	5
L03 Pirkanmaan liitto	5
L04 Ylöjärvi	6
L05 Parkano	7
L06 Puolustus-voimat.....	8
L07 Väylävirasto	8
L08 Fingrid	9
L09 Suomen Erillisverkot	9
L10 Digita	9
L11 Telia	10
L12 Caruna	11
L13 Pirkanmaan maakuntamuseo	12
L14 Ilmatieteen laitos.....	13
L15 Sastamala.....	14
L16 Suomen luonnonsuojeluliiton Ikaalisten yhdistys ry	14
L17 Ikaalisten Yrittäjät ry	15
Mielipiteet	16
M01 Elinympäristömme puolesta ry.....	16
M02 2 yksityishenkilöä	17
M03 yksityishenkilö	17
M04 yksityishenkilö	18
M05 yksityishenkilö	18
M06 yksityishenkilö	18
M07 yksityishenkilö	19
M08 yksityishenkilö	19
M09 yksityishenkilö	19

M10 2 yksityishenkilöä	19
M11 2 yksityishenkilöä	20
M12 3 yksityishenkilöä	20
M13 yksityishenkilö	20
M14 yksityishenkilö	20
M15 yksityishenkilö	21
M16 2 yksityishenkilöä	22
M17 yksityishenkilö	23
M18 yksityishenkilö	23
M19 yksityishenkilö	23
M20 yksityishenkilö	24
M21 yksityishenkilö	24
M22 yksityishenkilö	24
M23 yksityishenkilö	37
M24 yksityishenkilö	38

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

LAUSUNNOT

Lausunnot	Sisältö	Vastine
L01 Pirkanmaa ELY	Tevaniemen tuulivoimaosayleiskaavalla on tarkoitus mahdollistaa yhdeksän tuulivoimalan ja niihin liittyvien huoltoteiden ja maakaapeliin rakentaminen hankealueelle. Hankkeesta tehtiin ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA) vuonna 2022, jolloin samaan aikaan laadittiin alueelle tuulivoimaosayleiskaava. Kaavan hyväksymispäätöksestä valittiin hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka kumosi hyväksymispäätöksen menettelytapavirheen vuoksi. Tästä syystä kaavaprosessi on käynnistetty uudestaan ilman, että kaavan sisältöön tehdään muutoksia. Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että YVA:n ajantasaisuus tulee varmistaa kaavoitusprosessin yhteydessä. KAAVOITUS Suunnittelualueella ovat voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040 (hyv. 27.3.2017) sekä vaihemaakuntakaava Elonkirjo ja energia (hyv. 7.4.2025). Pirkanmaan vaihemaakuntakaava on hyväksytty ja kuulutettu maakuntahallituksen päätöksellä voimaan, mutta se ei ole vielä saanut lainvoimaa. Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 suunnittelualueen päämaankäyttömuoto on osoitettu tv-1 ja maaseutualue-merkinnällä. Myös vaihemaakuntakaavassa suunnittelualueelle on osoitettu maakuntakaavaa vastaava tuulivoimatuotannon alue. Maakunnallisesti merkittävät tuulivoimahankkeet tulee pääsääntöisesti suunnitella ja toteuttaa maakuntakaavassa tai vaihemaakuntakaavassa osoitetuille alueille. Tevaniemen tuulivoimahankkeen osayleiskaavan raja-alue on laajempi kuin maakuntakaavassa on osoitettu. Kaava-alueelle on Pirkanmaan maakuntakaavassa osoitettu tuulivoimatuotantoalueen lisäksi ulkoilureitti, turvetuotantoon liittyvä valuma-alue (tu) sekä arvokas geologinen muodostuma (ge2, Vähä-Ojajärven kallioli). Vaihemaakuntakaavalla on kumottu jotkin maakuntakaavan merkinnät ja osayleiskaavan jatkosuunnittelussa tulee huomioida sekä maakuntakaavan että vaihemaakuntakaavan ohjausvaikutus. Tuulivoimaosayleiskaava-alueella ei ole voimassa olevia yleiskaavoja. Lähimmät yleiskaava-alueet ovat hankealueen eteläpuolella noin 5 kilometrin päässä Leutolan alueella (Kyrösjärven rantaosayleiskaava osa1) ja noin 8,5 kilometrin päässä Ikaalisten keskustan alueella (Keskeisen alueen osayleiskaava). Lähimmät asemakaava-alueet sijaitsevat Parkanossa noin kuuden kilometrin päässä. Ikaalisissa Kyrösjärven Rantalan rantakaava (RK 27) sekä Ojajärven rantakaava (RK 42) sijoittuvat osin suunnitellun tuulivoimaosayleiskaavan sisäpuolelle kaava-alueen itäosassa. Röyhijönjärven-Valkeajärven rantakaavat sijaitsevat noin 500 metrin etäisyydellä kaava-alueen rajasta kaakkoon ja etelään. Rantakaava-alueilla on yhä rakentamattomia kiinteistöjä, joihin nähden tuulivoimaosayleiskaavan toteutuminen voi aiheuttaa ristiriidan ranta-asemakaavan tavoitteiden kanssa ja vaikeuttaa rantakaavan toteutumista. ELY-keskus katsoo, että mahdollinen ristiriita tulee ratkaista kaavasunnittelulla. SELVITYKSET Kaavan tulee perustua riittäviin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin (AKL 9 §). Osayleiskaavan laadinta on aloitettu uudestaan ja kaikkien käytettävien selvitysten ajantasaisuus tulee arvioida.	Hanke on täsmälleen sama kuin mistä on tehty YVA-menettely, eikä ole mitään syytä, miksi YVA ei olisi edelleen ajantasainen. Tuulivoimahanke ei estä ranta-asemakaavan mukaisten rantarakenuspaikkojen toteuttamista.

Lausunnot	Sisältö	Vastine
	YVA-menettelyn yhteydessä laaditut luontoselvitykset (mm. kasvillisuus- ja luontotyyppi-, linnusto-, liito-orava-, viitasammakko-, ja lepakkoselvitykset) on tehty pääosin vuonna 2021. Kaavan valmisteluaineiston osalta on hyvä huomioida, että osa lajistosiselvityksistä vanhenee melko nopeasti, ja esimerkiksi vuoden 2021 liito-oravaselvitys ei välttämättä enää kuvaa lajin ajantasaista esiintymistä alueella. Liito-oravan esiintymistieto on yksilöiden liikkuvuuden ja lyhytikäisyyden vuoksi luonteeltaan nopeasti vanhentuvaa. Alueelta tehtiin v.2021 selvityksessä papanahavaintoja kahdesta eri sijainnista kaava-alueelta, joten laji voi yhä esiintyä alueella. Vuoden 2021 selvityksen havaintojen perusteella alueita ei määritetty liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan liito-oravan esiintyminen tulee tarkastaa kaavan vaikutusalueelta (ml. voimalapaikat, uusi/parannettava tiestö ja sähkölinjaukset) ajantasaisella maastokartoituksella. Maisemavaikutusten osalta edellisen kaavamenettelyn jälkeen vuonna 2024 on julkaistu ympäristöministeriön opas, Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, joka tulee huomioida selvityksiä ja arviointeja laadittaessa. LIIKENNE Tevaniemen tuulivoima-alueen osayleiskaavassa voidaan käyttää aiempien osayleiskaava- ja YVA-prosessien osalta tehtyjä liikenteen selvityksiä. Pirkanmaan ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuurivastuualue katsoo, että liikenteen osalta kaavahankkeen selvitykset ovat riittävät, kun kaavaselostuksessa kuvataan niin erikoiskuljetusten kuin muidenkin kuljetusten reitit ja näiden ominaisuudet sekä liikenteelliset vaikutukset tehtyjen selvitysten mukaisesti. Kun hankkeen kuljetusten ajankohta lähestyy, on kuitenkin syytä tarkistaa hankkeen eri kuljetusreittien ajantasaiset tiedot mm. suunnitellut, käynnistytävät ja rakenteilla olevat tieverkon parantamishankkeet sekä teiden kuntotiedot. Tevanimen tuulivoima-alueelle maantieltä 276 johtavalle Leppäsjärventielle on tehty tiesuunnitelma tien parantamisesta, joka on tarpeen tuulivoimaa-alueen kuljetusten vuoksi. Tiesuunnitelma on hyväksymiskäsittelyssä liikenne- ja viestintävirastossa, Traficomissa. Tiesuunnitelman laatimisvastuu oli Tevanimen tuulivoimalan hanketoimijalla Pirkanmaan ELY-keskuksen L-vastuualueen kanssa tehdyn sopimuksen perusteella. Myös Leppäsjärventien parantaminen on Tevanimen tuulivoima-alueen hanketoimijan vastuulla. Lisäksi hankevastaavan tulee varautua toteuttamaan kaikki kuljetusreitit maanteille, mukaan lukien silloille tarvittavat parantamistoimenpiteet sekä tieverkon ennallistaminen kuljetusten päätyttyä. Maantiealueille tehtävät toimenpiteet edellyttävät tienpitäjän (1.1.2026 alkaen alueellisen elinvoimakeskuksen liikenneosaston) luvan tai sopimuksen tienpitäjän kanssa. Tevaniemen tuulivoima-alue sijoittuu Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen alueelle, mutta kuljetusreitit sijoittuvat useamman elinvoimakeskuksen alueelle. YHTEISVAIKUTUKSET Edellisen kaavamenettelyn jälkeen Tevaniemen lähialueille on esitetty suunniteltavaksi uusia tuulivoima-alueita. Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että yhteisvaikutuksia tulee selvittää etenkin Horhalanperän ja Luikesneva-Susinevan tuulivoimahankkeiden kanssa. Ylöjärven Kalliomäen	Tarkistetaan liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat keväällä 2026. Kaavaselostukseen päivitetään maisemavaikutusten arviointi vuoden 2024 oppaan mukaiseksi. Horhalanperän ja Luikesneva-Susinevan hankkeiden kaavoitus on alkuvaiheessa, eikä niistä ole julkaistu voimaloiden sijoitussuunnitelmaa. Hankkeista ei ole edes julkaistu YVA-selostusta eikä kaavaluonnosta, ja hankkeet ovat vielä kaukana hyväksymismenettelystä, joten tämän kaavan yhteydessä ei ole syytä

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

Lausunnot	Sisältö	Vastine
	tuulivoimahanke ei ole edennyt Pirkanmaan ELY-keskuksen tietojen mukaan kaava-aloitteen jälkeen. JATKOTOIMENPITEET Pirkanmaan ELY-keskus muistuttaa, että aluehallinnon virastomuutoksen myötä ELY-keskukset lopettavat toimintansa ja 1.1.2026 aloittavat valtakunnallinen lupa- ja valvontavirasto (LVV) sekä alueelliset elinvoimakeskukset. Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että Tevaniemen tuulivoimaosayleiskaavan osalta on tarpeen pitää aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu.	eikä edellytyksiä yhteisvaikutusten arviointiin. AKL 66 § mukainen kaavan valmisteluvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 20.1.2026.
L02 Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintavirasto	Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan yleiskaavan laadinnassa on otettava huomioon yleiskaavan sisältövaatimuksena mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön ja turvata valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti terveellinen ja turvallinen elinympäristö. Kaavoitusvaiheessa tulee kunnan varmistaa, että laadittava kaava on toteutettavissa niin, että yleiskaavalle asetetut sisältövaatimukset terveellisestä ja turvallisesta elinympäristöstä täyttyvät. Tevaniemen tuulivoimahanke sijoittuu, alueellisten tavoitteiden mukaisesti, Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 mukaiselle tuulivoima-alueelle. Tuulivoimaloiden meluvaikutuksiin voidaan tehokkaimmin vaikuttaa voimaloiden lähtömelutasolla, oikealla sijoittelulla, eli riittävällä etäisyydellä lähimpiin mahdollisesti häiriintyviin kiinteän asutuksen ja loma-asutuksen kohteisiin. Mikäli kaavoitusvaiheessa tai rakennuslupaa haettaessa todellinen voimalamalli muuttuu teknisiltä ominaisuuksiltaan melumallinnuksessa vuonna 2022 käytetystä tyyppivoimalasta; lähtömelutasoiltaan, voimalan napakorkeudelta tai roottorien pyyhkäisynta-alalta ja joilla voi olla vaikutusta mm. melun tai välkkeen leviämiseen, tulee tällöin mallinnukset tarkistaa ennen rakennuslupan myöntämistä tositilannetta vastaaviksi. Voimaloiden aiheuttamiin välkevaikutuksiin voidaan alentavasti vaikuttaa samoin riittävällä etäisyydellä häiriintyviin kohteisiin ja tarvittaessa välkettä estävällä välkkeenhallintajärjestelmällä, jotta ne eivät aiheuttaisi kohtuutonta rasitusta lähiasukkaalle. Rakennuslupan lupaehdoissa mahdollisuudet terveyshaittojen ehkäisemiseksi tai jälkivalvomiseksi ovat hyvin rajalliset. Pohjavesialueen sijoittumista tuulivoimaloiden läheisyyteen sekä sähkönsiirtoreiteille pidetään merkittävänä hankesuunnittelussa huomioon otettavana asiana, eikä hanke saa aiheuttaa missään elinkaaren vaiheessa pohjaveden laadun vaarantumista. Tuulivoimahankkeen yhteisvaikutuksia tulee tarkastella erityisesti, kaavoitus- ja YVA-arviointivaiheissa olevien, Luikesneva-Susineva ja Horhalanperän tuulivoimahankkeiden kanssa. Ulkoisia sähköliittymiä ja linjoja arvioitaessa tulisi selvittää mahdollisuudet lähialueen tuulivoimahankkeiden yhteisiin muuntoasemiin, sähkölinjoihin ja/tai johtokäytäviin liityttäessä valtakunnanverkkoon.	Kaavamääräyksellä varmistetaan, että haitallisia välkevaikutuksia ei kohdistu asuin- tai lomarakennuksiin. Tuulivoimaloiden suunnittelu tehdään ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevien ohjeiden mukaan, jolloin tuulivoimalat eivät aiheuta terveyshaittaa tai naapuruussuhdelaissa tarkoitettua kohtuutonta haittaa. Hankkeen YVAN ja aikaisemman suunnittelun yhteydessä on selvitetty vaikutukset pohjavesiin. Hanke ei missään vaiheessa vaaranna pohjaveden laatua. Kaavassa ei suunnitella kaava-alueen ulkopuolista sähkönsiirtoa.
L03 Pirkanmaan liitto	Osayleiskaava-alueella ovat voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040 (hyv. 27.3.2017) ja elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaava (hyv. 7.4.2025). Vaihemaakuntakaava on tullut voimaan maakuntahallituksen päätöksellä 16.6.2025, mutta ei ole vielä lainvoimainen. Maakuntakaavoissa Tevaniemen tuulivoimapuiston osayleiskaava-alue on tunnistettu potentiaalisena	

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

Lausunnot	Sisältö	Vastine
	tuulienergiatuotannolle. Koska vaihemaakuntakaavalla on kumottu ja päivitetty kokonaismaakuntakaavan merkintöjä ja määräyksiä, Pirkanmaan liitto pitäisi selkeyden vuoksi tarpeellisenä, että OASissa ja tulevissa kaava-asiakirjoissa käytettäisiin kahden eri maakuntakaavaotteen sijaan otetta maakuntakaavayhdistelmästä, jossa näkyvät vain voimassa olevat merkinnät. Ajantasaiset merkinnät ja määräykset ovat tämän lausunnon liitteinä. Maakuntakaavojen epävirallinen yhdistelmä löytyy Pirkanmaan aluetietopalvelusta. Pirkanmaan liitolla ei ole muuta huomautettavaa Tevaniemen tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.	Laaditaan ote maakuntakaavayhdistelmästä kaava-asiakirjoihin ja OAS:aan.
L04 Ylöjärvi	Ylöjärven kaupungin lausunnossa otetaan kantaa vain mahdollisiin Ylöjärven kaupungin alueelle kohdistuviin vaikutuksiin. Ylöjärven kuntarajasta lännen suuntaan Seitsemisen alueelta katsottuna. Kurun keskusta-alue sijoittuu arviolta 30 km etäisyydelle hankealueesta ja Viljakkalan keskusta-alue arviolta noin 20 km etäisyydelle hankealueesta. Kurun alueella on voimassa Kurun rantaosayleiskaava, joka käsittää pääsääntöisesti Ylöjärven pohjoisosien ranta-alueet. Ylöjärven pohjoisosissa sijaitsee pääsääntöisesti vapaa-ajan asutusta. Kurun ja Viljakkalan alueella sijaitsee myös jokunen ranta-asemakaava. Lisäksi 5.11.2025 on saanut lainvoiman Karhen osayleiskaava (Kv 8.9.2025). Ylöjärven alueen kaavat löytyvät karttapalvelusta. Parkanon ja Ikaalisten raja-alueelle tai sen välittömään läheisyyteen sijoittuu kolme tuulivoimahanketta. Tevaniemen hankkeen itäpuolella sijaitsevat Luikesneva-Susinevan ja Horhalanperän tuulivoimahankkeet. Lisäksi Ylöjärven alueella on vireillä Kaksi tuulivoimahanketta. Kalliomäen tuulivoimahanke (enintään 7 voimalaa) sijaitsee arviolta noin 16 km etäisyydellä kaakon suuntaan. Kalliomäen tuulivoimahanke on käynnistysvaiheessa. Patakorven tuulivoimahanke (enintään 14 voimalaa) sijaitsee arviolta noin 35 km etäisyydellä idän suuntaan Seitsemisen kansallispuiston itäpuolella, lähellä Helvetinjärven kansallispuistoa. Myös Patakorven tuulivoimahanke on hyvä esittää lähiseudun tiedossa olevat tuulivoimahankkeet - kartalla ja huomioida tarvittavilta osin aineistoissa. Hankkeet sijoittuvat Seitsemisen kansallispuiston ja Helvetinjärven kansallispuiston välisen yhtenäisen metsäalueen välittömään läheisyyteen. Tuulivoimahankkeiden vaikutuksia metsien ekologiseen kytkeytyneisyyteen ja virkistysverkon jatkuvuuteen tulisi tarkastella yli kuntarajojen. Koska Ikaalisten ja Parkanon alueelle suunnitellaan erillisinä hankkeina laajaa vahvasti energiatuotannolle painottuvaa aluetta, korostuu kansallispuistojen välisen metsäalueen merkitys entisestään. Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 Seitsemisen kansallispuisto on osoitettu luonnonsuojelulain nojalla suojelluksi suojelualueeksi (S). Seitsemisen kansallispuiston ympäristö ja laaja länsi-itäsuuntainen vyöhyke Ruoveden Helvetinjärven kansallispuistolle asti on maakuntakaavassa osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, joka on ekosysteemipalvelujen kannalta merkittävä. Kehittämissuosituksena Helvetinjärven ja Seitsemisen kansallispuistoihin, Riutaskorven virkistysmetsään ja Haukkamaan ympäristöarvometsään kytkeytyvällä alueella tulee kehittää luontomatkailun palveluita ja edistää toimia, jotka ylläpitävät alueen ominaislaatua sekä edesauttavat luontomatkailun toimintaedellytysten syntymistä ja säilymistä.	Horhalanperän ja Luikesneva-Susinevan hankkeiden kaavoitus on alkuvaiheessa, eikä niistä ole julkaistu voimaloiden sijoitussuunnitelmaa. Hankkeista ei ole edes julkaistu YVA-selostusta eikä kaavaluonnosta, ja hankkeet ovat vielä kaukana hyväksymismenettelystä, joten tämän kaavan yhteydessä ei ole syytä eikä edellytyksiä yhteisvaikutusten arviointiin. Patakorven tuulivoimahanke sijaitsee yli 30 km päässä, joten hanketta ei esitetä lähialueen muiden hankkeiden kartalla.

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

Lausunnot	Sisältö	Vastine
	Alueella tulee edistää virkistysreittien toteuttamista ja ylläpitoa. Alue tulee suunnitella ja toteuttaa yhtenäisenä luontomatkailukokonaisuutena. Pirkanmaan vaihemaakuntakaavassa on osoitettu Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen kytkeytyvyyden kehittämisvyöhyke. Vaihemaakuntakaava ei ole lainvoimainen. Retkeily ja erämatkailu on Ylöjärven matkailun keskiössä. Kansainvälinen ja kotimaan matkailu on lukujen valossa kasvussa (Visit Finland, Matkailun pulssi 30.7.2025). Tämän tiedon valossa sekä alueen kiinnostavuus matkailijalle että kantokyky pitää turvata myös jatkossa. Seitsemisen arvokkaiden erämaisten maisemien ja virkistyskäytön säilyminen on puiston kävijöiden kannalta tärkeää. Tuulivoimalahankkeesta teetetävien maisema-analyyysien ja havainnekuvien tulisi olla realistisia, informatiivisia sekä visuaalisesti selkeitä. Havainnekuva ehdotetaan tehtäväksi myös Seitsemisen kansallispuiston Seitsemisharjun korkeimmalta kohdalta ja/tai sellaiselta vaellusreitillä kohdalla, joista avautuu avara näkymä (esim. suon laidalta) tuulivoimaloiden suuntaan. Lisäksi havainnekuva olisi hyvä esittää siten, että kuvissa on myös muiden lähialueelle suunniteltujen hankkeiden voimat esitettynä. Pirkanmaan liiton Hiljaiset alueet Pirkanmaalla -selvityksen mukaan Seitsemisen kansallispuisto ja länsi- ja kaakkoispuolinen alue on tunnistettu hiljaiseksi alueeksi. Hiljaisten alueiden tavoitteena on suojella luonnon monimuotoisuutta, ekologista tilaa ja maakunnan luonnonmaiseman ominaispiirteitä. Seitsemisen kuuluu Natura 2000 -verkostoon (FI0311002, SAC). Seitsemisen kansallispuiston yhteydessä sijaitsee myös kansallisesti tärkeä lintualue (440046, FINIBA) sekä maakunnallisesti tärkeä lintualue. Tuulivoimahankkeissa tulisi selvittää ja arvioida niitä vaikutuksia, mitkä ovat tuulivoimalapuiston sekä sen ja viereisten tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset kansallisesti ja maakunnallisesti tärkeisiin linnustoalueisiin huomioiden myös lintujen muuttoreitit. Tuulivoimalan karkotevaikutuksia tulee tarkastella erityisesti suhteessa näihin suojeltuihin alueisiin. Lisäksi tulee huomioda, että suorat häirintävaikutukset voivat ulottua lajistosta riippuen useiden kilometrien etäisyydelle tuotantoalueesta. Tämä tulee huomioida erityisesti voimakkaasti tuulivoimaa karttavien lajien, kuten kaakkurin, kohdalla. Yhteisvaikutusten arviointi korostuu, kun hankkeita sijoittuu useita toistensa lähialueille. Lausunto on laadittu yhteistyössä Ylöjärven kaupungin kaavoituksen sekä ympäristönsuojelu -yksikön kanssa.	Näkyvyysalueanalyysin perusteella hankkeen tuulivoimalat eivät näy Seitsemisen kansallispuistoon, joten sieltä ei ole mahdollista laatia havainnekuva, jossa tuulivoimalat näkyisivät. Kaavaselostuksessa arvioidaan hankkeen yhteisvaikutukset linnuille.
L05 Parkano	Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunta esittää Tevaniemen tuulivoimapuiston osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta seuraavat huomautukset: Osallistumis- ja arviointisuunnitelman kuvassa 5.5. on esitetty liittyminen muihin hankkeisiin. Aineistoon voisi lisätä kartan, jossa on näkyvissä suunnittelussa ja tiedossa olevat tuulivoimahankkeet sekä läheiset suojelualueet sekä arvokkaat maisema- ja kulttuurialueet samassa dokumentissa. Alueelle on suunnittelilla kaksi muutakin tuulivoimahanketta ja niiden sähkösiirtoreitit. Onko ympäristövaikutusten arvioinnissa otettu huomioon Horhalanperän ja Luikesneva-Susinevan vaikutukset? Kaavan tavoiteaikataulu on nopea, vain noin puolivuotta. Tämänkin vuoksi on tärkeä selvittää, että Tevaniemen kaavahankkeen osalta muuttuneet olosuhteet on selvitetty riittävästi huolellisuudella, koska hanketta edistetään	Horhalanperän ja Luikesneva-Susinevan hankkeiden kaavoitus on alkuvaiheessa, eikä niistä ole julkaistu voimaloiden sijoitussuunnitelmaa. Hankkeista ei ole edes julkaistu YVA-selostusta eikä

Lausunnot	Sisältö	Vastine
	nopeasti ja osallisilla täytyy olla riittävästi aikaa perehtyä aineistoon ja olla riittävästi aikaa vaikuttaa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (AKL 63§) täyttää sisältövaatimukset ja dokumentista löytyy tiedot, miten ja milloin osalliset voivat vaikuttaa ja millä keinoin vaikutuksia arvioidaan. Päätös Hyväksyttiin yksimielisesti, lisäyksellä että asukaskysely on suoritettu jo vuosia sitten, joten se tulisi toteuttaa uudelleen. Lisäksi siirtolinjojen sijainti tulee selvittää, mukaan lukien se, käytetäänkö yhteisiä linjoja muiden hankkeiden kanssa. OAS:ssa pitäisi esittää kartalla kaikkien hankkeiden sekä niiden siirtolinjojen sijainnit.	kaavaluonnosta, ja hankkeet ovat vielä kaukana hyväksymismenettelystä, joten tämän kaavan yhteydessä ei ole syytä eikä edellytyksiä yhteisvaikutusten arviointiin. Kaavoituksen yhteydessä järjestetään yleisötilaisuuksia, ja kaavoituksen aikana voi esittää mielipiteitä ja muistutuksia, millä varmistetaan, että asukkaiden näkemykset tulevat tietoon kaavoituksen yhteydessä.
L06 Puolustusvoimat	Puolustusvoimat on osallinen ja antaa lausunnot kaavoituksen aikana. Alueidenkäytön suunnittelussa maanpuolustuksen kehittämistarpeet ja toimintamahdollisuudet tulee huomioida alueidenkäyttölain (132/1999) 4 a §:n sekä terveellistä ja turvallista elinympäristöä koskevan valtakunnallisen alueidenkäyttötavoitteen perusteella. Tuulivoimaloista yleisesti voi aiheutua merkittäviä ja laaja-alaisia vaikutuksia puolustusvoimien aluevalvonnassa käyttämiin sensorijärjestelmiin. Tällä voi olla merkittäviä vaikutuksia puolustusvoimien lakisääteisen aluevalvontatehtävän suorittamiselle (laki puolustusvoimista 551/2007 ja aluevalvontalaki 755/2000). Puolustusvoimat huomauttaa, että osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta puuttuu tieto tuulivoimaloiden kokonaiskorkeudesta. Puolustusvoimat esittää, että osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tuulivoimaloiden kokonaiskorkeutta koskevilla tiedoilla. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman lukuun 6 (Laadittavat selvitykset) viitaten Puolustusvoimat toteaa, että tuulivoimaloiden vaikutuksia Puolustusvoimien toimintaan arvioidaan perustuen Pääesikunnan lausuntoon tuulivoimahankeeseen hyväksyttävyydestä. Hankkeelle tulee saada ajantasaisiin hanketietoihin (tuulivoimaloiden lukumäärä, maksimikokonaiskorkeus, koordinaatit) perustuva, myönteinen Pääesikunnan hyväksyttävyyslausunto ennen rakentamisluvan perusteena käytettävän (alueidenkäyttölaki 77 a §) kaavan hyväksymistä. Kaavaratkaisun tulee mahdollistaa vain Pääesikunnan hyväksymä tuulivoimahanke. Pääesikunnan lausunnossa hyväksytyjen tuulivoimaloiden sijoituspaikkoja ei tule voida siirtää yli 100 metriä, korkeutta lisätä yli 10 metrillä tai tuulivoimaloiden määrää lisätä. Jos kaavoitettavien tuulivoimaloiden lukumäärä on suurempi, tuulivoimalat ovat yli 10 metriä korkeampia tai sijoittelu poikkeaa yli 100 metriä hyväksyttävyyslausunnon mukaisista tiedoista, Pääesikunnalta on pyydettävä uusi lausunto hankkeen hyväksyttävyydestä.	Täydennetään tieto voimaloiden kokonaiskorkeudesta OAS:iin. Kaavassa suunniteltavalla hankkeella on Puolustusvoimien voimassa oleva puoltava lausunto.
L07 Väylävirasto	Väylävirastolla ei ole lausuttavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.	Merkitään tiedoksi.

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

Lausunnot	Sisältö	Vastine
L08 Fingrid	Fingridillä ei ole kommentoivaa nähtävillä olevista materiaaleista. Tässä kaavalausunnossa ei kuitenkaan voida ottaa kantaa tarkemmin rakentamiseen tai teknisiin ratkaisuihin. Fingridin johtalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan risteämälausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnot. Tämä lausunto koskee vain Fingridin voimajohtoja.	Merkitään tiedoksi.
L09 Suomen Erillisverk ot	Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.	Merkitään tiedoksi.
L10 Digita	Digita antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta. Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää häiriötä antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan. Antenni-tv lähetyskäytöksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutusten arvioinnissa. Antennitelevisiion vastaanotto-ongelmien syntymisen estämiseksi onkin erittäin tärkeää tutkia suunnitellun tuulivoimalan vaikutus antenni-tv lähetysten näkyvyyteen jo hyvissä ajoin ennen rakennuslupien hakemista ja myöntämistä, ja mieluiten jo ennen tuulivoimalan sijaintipäätösten tekemistä. Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa: hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja • tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista. Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LIVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla	Kuvataan kaavaselostuksessa, mitkä ovat korjaavat toimenpiteet, jos tuulivoimalat aiheuttavat häiriöitä TV-kuvaan.

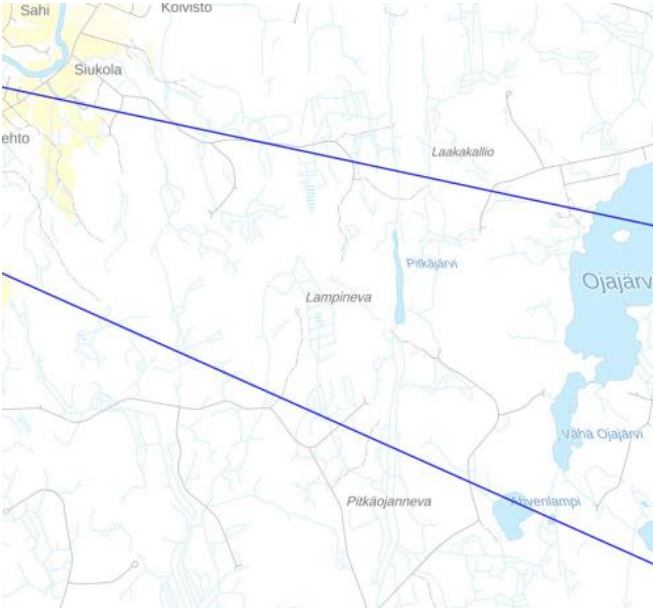
Sitowise Oy, Timo Huhtinen

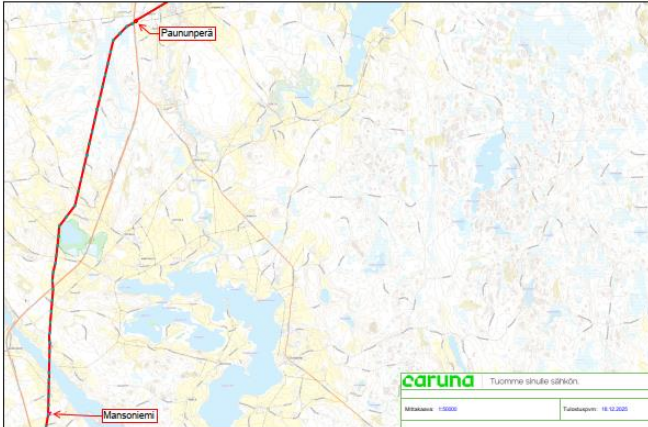
21.1.2026

Lausunnot	Sisältö	Vastine
	yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta. Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista. Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet. Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetysaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita, voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan. Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista. Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv-lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeää, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.	
L11 Telia	Hankealueen läpi kulkee Telian radiolinkkiyhteyksiä oheisen kartan mukaisesti (sivu 2). Voimalasijoittelua muutettiin jo kerran pohjoisimman voimalan osalta antamamme palautteen perusteella, mutta hankkeen sivujen mukaan pohjoisin voimala olisi tulossa juuri sille kohdalle, jossa se todennäköisesti haittaa radiolinkin toimintaa. Lisäksi edellisen lausunnon jälkeen on rakennettu yksi uusi radiolinkkiyhteys. Voimaloiden tarkat suunnitellut sijainnit pitää toimittaa Telialle, jotta radiolinkkien ja voimaloiden todellinen etäisyys toisistaan voidaan vahvistaa ja tarvittaessa selvittää	Hanketoimija on toimittanut Telialla suunniteltujen voimaloiden tarkat sijainnit,

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

Lausunnot	Sisältö	Vastine
	radiolinkkien korvausvaihtoehdot, sekä arvioida korvauskustannukset. Kunkin tuulivoimalan lavan ja radiolinkin välinen etäisyys tulee olla aina vähintään 100 metriä. Telia edellyttää, että radiolinkin mahdollisesta korvaamisesta aiheutuvat kustannukset hyvitetään Telialle tuulivoimahankkeen toimesta. Muussa tapauksessa linkkijänteen kohdalle ei tule voimaloita suunnitella. Sähkönsiirtojohtoista pitää tehdä erikseen vaarajänniteselvitys tuulivoimapuiston hankkeen toimesta lähellä olevien Telian kaapeleiden osalta (risteämät ja rinnakkain kulkevat johdot). 	ja on tarkastettu, että tuulivoimaloiden lapojen ja radiolinkin välinen etäisyys on yli 100 metriä.
L12 Caruna	Tevaniemen tuulivoimapuiston osayleiskaavan kaava-alue ei sijaitse Caruna Oy:n sähköjakeluverkon vastuualueella. Hankealuetta lähin Caruna Oy:n nykyinen 110 kV:n voimajohto Melo – Rännäri sijaitsee noin 7 km etäisyydellä hankealueelta länteen. Caruna Oy:n nykyinen suurjännitteinen jakeluverkko hanke- ja kaava-alueen ympäristössä on esitetty liitteessä 1. Caruna Oy:n omistama 110 kV:n voimajohto Melo-Rännäri on kuvattu punaisella yhtenäisellä viivalla liitteen 1 kartassa. Kyseinen voimajohto on toteutettu ilmajohtona. Muuta huomautettavaa Tevaniemen tuulivoimapuisto voidaan alustavien selvitysten perusteella liittää Carunan 110kV Melo-Rännäri voimajohdon johtovälille Paununperä-Mansoniemi. Lopullinen liittymistapa, liittymispiste ja liitettävä sähköteho määritellään liittymissopimuksessa.	Merkitään tiedoksi.

Lausunnot	Sisältö	Vastine
		
L13 Pirkanmaa n maakunta museo	Kaava-alue sijaitsee Ikaalisten Tevaniemen alueella Valtatien 3:n itäpuolella, noin 9 kilometriä Ikaalisten keskustasta pohjoiseen. Alue on pääosin metsätalouskäytössä olevaa metsää. Hankkeen tavoitteena on mahdollistaa enintään 9 tuulivoimalan ja niihin liittyvien huoltoteiden ja maakaapeleiden rakentaminen. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta puuttuu hankkeen ja sen vaikutusten arvioimiselle oleellisia tietoja, kuten suunnitellun tuotantoalueen pinta-ala, tuulivoimaloiden yksikköteho ja enimmäiskorkeus. Puuttuvat tiedot tulee lisätä ja tuoda selkeästi esille, säilyvätkö ne ennallaan. OAS:n mukaan hankkeen vaikutusten arviointi perustuu jo laadittuun YVA-prosessiin ja aikaisemman kaavaprosessin yhteydessä laadittuihin selvityksiin ja vaikutustenarviointiin. Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa, että osallistumis- ja arviointisuunnitelman kohtaa 7 (Vaikutusten arviointi) tulee täydentää siten, että myös hankkeen vaikutuksia kulttuuriperintöön, kuten arkeologisiin kohteisiin ja rakennettuihin kulttuuriympäristöihin, arvioidaan. Maakuntamuseo myös katsoo, että hankkeen käynnistyessä uudelleen on aiemmassa vaiheessa tehtyä vaikutustenarviointia syytä joiltain osin päivittää ja varmistaa, että se mm. noudattaa Ympäristöministeriön vuonna 2024 julkaisemaa päivitettyä opasta Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa. Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että kulttuuriympäristöä koskeva vaikutusten arviointi tulee ulottaa koko sille alueelle, johon tuulivoimalat sekä mahdolliset ilmajohtona toteutettavat sähkönsiirtolinjat tulisivat näkyään. Selvityksissä on arvioitava vaikutukset kaikkiin vaikutusalueelle sijoittuviin selvityksissä todettuihin kulttuuriympäristön arvokohteisiin. Vaikutusten arvioinnissa tulee laatia asiantuntija-arvio siitä, vaikuttavatko maisemakuvan muutokset heikentävästi kohteiden arvoihin tai luonteeseen sekä toimenpide-ehdotukset siitä, kuinka haitallisia maisemavaikutuksia voitaisiin lieventää. Lisäksi tulee arvioida kattavasti maisemaan kohdistuvia muiden lähialueen tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia. Maisemallisten vaikutusten uudelleenarvioinnin tarpeeseen tulee kiinnittää erityisesti huomiota, mikäli voimaloiden korkeus, sijainti tai lukumäärä muuttuvat. Pirkanmaan maakuntamuseo on antanut hankkeeseen liittyen aiemmin lausunnot Ikaalisten kaupungille osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (11.2.2022, drno. 32/2022), kaavaluonnoksesta (8.7.2022, drno. 368/2022) ja kaavaehdotuksesta (30.5.2023, drno. 238/2023) sekä lausunnot Pirkanmaan ELY-keskukselle hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta	Täydennetään tieto kaava-alueen pinta-alasta, tuulivoimaloiden yksikkötehosta ja enimmäiskorkeudesta OAS:iin. Päivitetään kaavaselostuksen maisemavaikutusten arviointia Ympäristöministeriön maisemavaikutusten arvioinnin oppaan 2024 mukaisesti. Hankkeen sähkönsiirtoa ei toteuteta ilmajohtona. Kaavaselostuksen yhteisvaikutusten arvioinnissa arvioidaan maisemaan kohdistuvia yhteisvaikutuksia muiden lähiseudun hankkeiden kanssa. Yhteisvaikutusten arviointiin otetaan mukaan sellaiset hankkeet, jotka ovat edenneet sellaiseen vaiheeseen, että niiden yhteisvaikutukset voidaan ja on tarpeen arvioida.

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

Lausunnot	Sisältö	Vastine
	(27.10.2021, drno. 697/2021 ja 13.12.2022, drno. 717/2022). Lausunnoissa on tuotu esiin lähtöaineistoihin ja vaikutustenarviointiin liittyneitä puutteita, jotka on syytä huomioida aiempaa huolellisemmin. Tevaniemen tuulivoimahankkeen osayleiskaavan suunnittelualue on suurempi kuin Pirkanmaan 2040 maakuntakaavassa tai Elonkirjo ja energia - vaihemaakuntakaavassa tälle paikalle osoitettu tuulivoimalue. Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että poikkeava hankealueen koko on myös syytä perustella kaava-aineistoissa huolellisesti. Rakennettuun kulttuuriympäristöön ja -maisemiin kohdistuvan vaikutustenarvioinnin lähtötietoina tulee käyttää vähintäänkin seuraavia aineistoja: Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021), Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009), Pirkanmaan 2040 maakuntakaavaa varten laaditut maisema-alueita, rakennettuja kulttuuriympäristöjä ja kulttuurimaisemia koskevat selvitykset sekä Rakennusperintörekisterin tietoja erityislailla suojelluista rakennuksista. Tuulivoimahankkeeseen liittyen on tehty arkeologinen inventointi vuonna 2021, ja sitä on täydennetty kahden historiallisen rajamerkin osalta vuonna 2023 (Keski-Pohjanmaan arkeologiapalvelu). Tiedot inventointikohteiden muinaisjäännösrekisterin mukaisista suojelustatuksista ovat saatavissa Museoviraston tietopalvelusta kyppi.fi ja niiden paikkatiedot karttapalvelusta https://kartta.museoverkko.fi/. Kaava-alueelta tunnetaan tällä hetkellä yksi kiinteä muinaisjäännös, historiallinen rajamerkki Rajakivi (mj-tunnus 1000044860), sekä neljä muuta arkeologista kulttuuriperintökohdetta: Ahvenlamminneva 1 (1000044863), Ahvenlamminneva 2 (1000044864), Rököttäjän-saari (1000044861) ja Isovuori (1000044866). Kohteet on merkittävä kaavaan sm ja s (tai ark) -merkinnöillä ja niihin on liitettävä Museoviraston ohjeiden mukaiset määräykset. Lisäksi alueelta tunnetaan yksi mahdollinen muinaisjäännös (Korkiakivi, mj-tunnus 1000046476). Alueellinen vastuumuseo arvioi arkeologisen inventoinnin riittävyttä suhteessa tulevaan maankäyttöön kaavaluonnoksen perusteella. Tutkimuksen päivittämistarpeeseen tulee varautua mm. mikäli voimaloiden rakennuspaikkojen tai muun muuttuvan maankäytön sijoittuminen muuttuu tai jos ko. alueita koskien saadaan uutta tietoa mahdollisista aiemmin tunnistamattomista arkeologisista kohteista esimerkiksi tarkempien laserkeilausaineistojen avulla. Osayleiskaavan luonnos aineistointeen pyydetään toimittamaan Pirkanmaan maakuntamuseoon lausuntoa varten.	Kaavaselostuksessa perustellaan, miksi tuulivoimaloita on mahdollista sijoittaa myös maakuntakaavan tv-alueen ulkopuolelle. Kaavaselostuksen teemakartalla ja taulukossa esitetään muinaisjäännösrekisterin mukaiset muinaisjäännökset ja muut arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet. Merkitään kaavakarttaan muinaisjäännökset merkinnällä sm.
L14 Ilmatieteen laitos	Kuten on todettu aikaisemmassa lausunnossa 31.05.2023 (181/03.00.02/2023), tutkapaikan siirryttyä Ikaalisista Kankaanpäähän, Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Tevaniemen tuulivoimaosayleiskaavan kaavaehdotukseen, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta. Huomiona kuitenkin, että alueelle suunnitellut ja rakennetut tuulivoimalat tulevat yhteisvaikutuksena aiheuttamaan merkittävää häiriökaikua säätutkamittauksiin ja näin heikentämään sääpalveluita alueelle. Ilmatieteen laitos käy keskustelua kompensatiomittausten vaatimisesta tämän tyyppisille alueille ja laitos tuokin mahdollisen	Merkitään tiedoksi.

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

Lausunnot	Sisältö	Vastine
	vaatimuksen kompensatiomittauksista tässä jo nyt esille, vaikka asiasta ei ole konkreettista ehdotusta.	
L15 Sastamala	Terveydensuojeluviranomaisella ei ole huomautettavaa osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.	Merkitään tiedoksi.
L16 Suomen luonnonsu ojeluliiton Ikaalisten yhdistys ry	Marraskuussa 2025 Ikaalisten kaupunki päätti käynnistää hankkeen kaavoituksen uudelleen. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaan kaavaselvitykset perustuvat aikaisempaan aineistoon, eikä uusia selvityksiä esitetä tehtäväksi. Mielestämme tämä ei tarjoa riittävästi tietoa hankkeen uudelleen valmistelulle, sillä toimintaympäristössä on tapahtunut useita muutoksia. Listaamme alla muutamia seikkoja, jotka edellyttävät lisäselvityksiä. - Vuonna 2023 tuli voimaan uusi luonnonsuojelulaki. Siihen liittyen luontoselvityksiä ja luontovaikutusten arviointia koskeva opas on päivitetty (Mäkelä, K. & Salo, P.: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023). - Hankkeen ympäristövaikutusten arviointia on syytä täydentää mm. edellä esitetyn perusteella. YVAN perustellun päätelmän mukaan esimerkiksi hankkeen lintuselvitykset olivat puutteellisia. Lisäksi alueen linnustossa on saattanut tapahtua muutoksia. - Tevaniemen hankealueen lähelle sijoittuu Pirkanmaan voimassa olevassa maakuntakaavassa Kallionkielen - Tevaniemen - Riitalan maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema (Mam), joka kattaa myös Leppäsjärven-Poltin alueen. Tätä on syytä arvioida uusimman tiedon valossa (Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa. Päivitys 2024. Ympäristöministeriön julkaisuja 2024:29). - Lähialueelle Ikaalisten puolelle suunnitellaan kahta suurta tuulivoimahanketta Luikesneva-Susinevan hanke ja Horhalanperän hanke. Myös lähialueelle Parkanon puolelle on suunnitteilla ainakin yksi hanke. Nämä eivät olleet vielä tiedossa Tevaniemen ensimmäisen vaiheen aikana. YVA-selvitystä onkin syytä täydentää hankkeiden yhteisvaikutuksilla, jotta kaavan perusteeksi saadaan asianmukaista tietoa. Toteutuessaan kaikki em. hankkeet muodostaisivat lähes yhtenäisen tuulivoimakeskittymän, jonka ympäristövaikutukset olisivat suuret. - Seitsemisen kansallispuistoon on tehty metsäpeuran palautusistutuksia, ja suojeluhanke on saanut jatkorahoituksen. Tiedossa on, että metsäpeurat levittäytyvät kansallispuistosta länteen, mikä tukee tavoitetta yhdistää aikaa myöten Seitsemisen ja Lauhanvuoren kansallispuistojen seutujen kehittyvät peurakannat Tevaniemen hanketta tulee arvioida myös metsäpeuran liikkumisen suhteen. - Tevaniemen hanke on saanut runsaasti kritiikkiä, sillä se sijoittuu huomattavan lähelle asutusta. Jos hankesuunnittelua jatketaan, on syytä harkita voimavarojen vähentämistä ja voimaloiden sijoittelua uudelleen. Yhteenvetona toteamme, että Tevaniemen tuulivoimahankkeessa on syytä laatia uusia selvityksiä muun muassa lajistosta ja hankkeiden yhteisvaikutuksista. Aikaisemmin kerätty tieto ei tarjoa riittävää pohjaa kaavan	KHO kumosi kaavan hyväksymispäätöksen hallintomenettelyyn liittyneen muotovirheen takia, eikä päätös liittynyt kaavan sisältöön. Kaava-selostukseen päivitetään muun muassa muut hankkeet ja maakuntakaavan ajantasainen tilanne. Kaavaselostuksen maisemavaikutusten arvioinnissa otetaan huomioon maisemavaikutusten arviointiopus 2024. Horhalanperän ja Luikesneva-Susinevan hankkeiden kaavoitus on alkuvaiheessa, eikä niistä ole julkaistu voimaloiden sijoitussuunnitelmaa. Hankkeista ei ole julkaistu YVA-selostusta eikä kaavaluonnosta, ja hankkeet ovat vielä kaukana hyväksymismenettelystä, joten tämän kaavan yhteydessä ei ole syytä eikä edellytyksiä yhteisvaikutusten arviointiin. LUKEN julkisen metsäpeuran levinneisyyskartan mukaan kaava-alue ei ole metsäpeuran levinneisyysaluetta, vaan se alue sijoittuu Seitsemisen kansallispuistoon ja sen välittömään läheisyyteen. Tuulivoimaloista on etäisyyttä asutukseen vähintään 1,5 kilometriä, mikä on riittävä etäisyys. Kaavaselostuksessa kuvataan kaavan vaikutukset. Keväällä 2026 tarkistetaan maastaselvityksellä liito-oravan esiintymisalueet.

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

Lausunnot	Sisältö	Vastine
	laatimiselle. Hankkeen supistamista tai siitä luopumista on myös syytä harkita.	
L17 Ikaalisten Yrittäjät ry	Kiitämme mahdollisuudesta lausua Tevaniemen tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan liittyen. Me olemme tutustuneet tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan. Suunnitelmassa kuvataan kaavan tavoitteet, jotka liittyvät tuulivoima-alueen rakentamisen mahdollistamiseen sekä ympäristövaikutusten huomioon ottamiseen. Kaava-alueen läheisyydessä sijaitsevat maakunnallisesti arvokkaat maisema- ja kulttuurialueet ovat tärkeitä myös paikallisten yritysten imagolle ja toimintaedellytyksille. Ekologisten yhteyksien säilyminen on välttämätöntä, jotta alueen luontoarvot voivat jatkossakin tukea esimerkiksi luontomatkailua ja virkistystoimintaa. Kaava-alue on maakuntakaavassa osoitettu maaseutualueeksi, jonka ensisijainen käyttötarkoitus on maa- ja metsätalous sekä niitä tukevat elinkeinot. Tuulivoimarakentaminen voi kaventaa muiden elinkeinojen kehittämismahdollisuuksia, erityisesti jos melu- ja maisemavaikutukset heikentävät alueen houkuttelevuutta. Yrittäjien näkökulmasta olisi tärkeää, että kaavoituksessa arvioidaan tasapuolisesti eri elinkeinojen pitkän aikavälin edellytykset, eikä keskityä yksinomaan energiatuotantoon. Yrittäjien näkökulmasta Tevaniemen tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma ei tällä hetkellä riittävästi huomioi alueen monipuolista elinkeinorakennetta, maisema- ja kulttuuriarvoja sekä melun ja muiden ympäristövaikutusten mahdollisia haittoja. Suunnitelman jatkovalmistelussa tulisi varmistaa, että tuulivoimarakentamisen vaikutukset arvioidaan kattavasti ja että alueen yritystoiminnan edellytykset turvataan pitkällä aikavälillä.	Kaavaselostuksessa arvioidaan kaavan vaikutukset, myös vaikutukset elinkeinoihin, maisema- ja kulttuuriympäristöihin ja melun vaikutukset.

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
M01 Elinympäristömme puolesta ry	Yhdistyksemme vastustaa Tevaniemen tuulivoimahanketta. Hanketta ei lähtökohtaisesti tule toteuttaa, koska hanke tulee muuttamaan aluetta merkittävästi. Metsä - ja maatalousvaltainen ja hiljainen alue muuttuisi hankkeen myötä suureksi teollisuusalueeksi, jolla olisi merkittävän haitallisia vaikutuksia laajalle elinympäristöön, ihmisiin, eläimiin, pohjavesiin, luontoon ja elinkeinoihin. Mikäli hanke kaikesta huolimatta etenee, on sille ehdottomasti vaadittava ympäristölupa. OAS:n mukaan yleiskaavan vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan erityisesti hankkeen luonto-, maisema-, melu- ja varjostusvaikutuksia sekä vaikutuksia terveyteen ja ihmisten elinoloihin. Vaikutuksia arvioidaan tarvittavassa laajuudessa myös esimerkiksi pohjavesiin, ilmastoon, liikenteeseen sekä maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen. Vaikutuksia asuinkiinteistöjen arvoon arvioidaan Suomessa tehdyn asuinkiinteistöjen arvoon liittyvän tutkimuksen tulosten perusteella. OAS:ssa todetaan myös, että kaavaprosessi käynnistetään uudestaan ilman, että kaavan sisältöön tehdään muutoksia. Uusi Tevaniemen tuulivoimahanke ei voi perustua vanhaan OAS:een, YVA:n eikä kaavaan. Toimintaympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia edellisen hankkeen aloittamisen ja osayleiskaavan vahvistamisen jälkeen, jonka vuoksi OAS, YVA ja kaava tulee laatia ajantasaisiin selvityksiin, vaikutuksiin ja tietoihin perustuen. Tevaniemen pohjavesialue on erittäin merkittävä koko alueen asukkaiden ja eläintilojen vedensaannin kannalta eikä sitä saa vaarantaa millään tavalla. Pohjavesiselvitykset tulee tehdä täydessä laajuudessa paikan päällä todellisiin mittauksiin ja tietoihin perustuen koskien koko hankealuetta. Yhteisvaikutusten osalta muiden hankkeiden kanssa OAS:n vaikutusalue ei voi rajoittua vain yksittäisen hankkeen lähiympäristöön, sillä alueelle on suunnitteilla useita hankkeita, jolloin kymmenien voimaloiden yhteisvaikutus tulee olemaan massiivinen. Pelkkä viittaus hankkeisiin ja yhteisvaikutusten huomioimiseen ei riitä. OAS:ssa tulee selkeästi esittää, että hankkeen yhteisvaikutukset arvioidaan suhteessa alueen uusiin, suunnitteilla, vireillä ja muihin tiedossa oleviin tuulivoimahankkeisiin. Uusia tuulivoimahankkeita on vireillä useita, ja näiden yhteisvaikutusten arviointi on aivan oleellista alueen kokonaisvaikutusten selvittämiseksi. Näin ollen selvitykset hankkeiden todellisista yhteisvaikutuksista tulee laatia. Ne yhteysviranomaisen antaman lausunnon kohdat, joita ei otettu huomioon edellisessä YVA:ssa, tulee ottaa huomioon. Melun, myös matalataajuuden melun ja välkkeen aiheuttamat vaikutukset ihmisten ja eläinten terveyteen on selvitettävä. Selvitysten tulee perustua suunniteltuihin voimalakokoihin ja todellisiin tietoihin, ei riitä teoreettiset 6 MW voimaloilla tehdyt selvitykset. Esimerkiksi melu ja välke vaikutukset eivät rajoitu rantaviivojen mukaan. Ympäristöministeriön vuonna 2024 päivitetty raportti Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa tulee huomioida maisema-arvioiteja tehtäessä. Havainnekuvat tulee laatia uudelleen ja niiden on vastattava todellisia voimalakokoja ja näkyvyyttä maastossa. Luontoselvitykset alueella esiintyvine eläinlajistoineen tulee olla ajantasaiset. Tuulivoimaloiden arvioinnissa kiinteistöjen arvoon tulee ottaa huomioon myös muissa Pohjoismaissa (kuten Ruotsi ja	Hankkeen suunnittelussa noudatetaan Ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevaa ohjeistusta, jolloin tuulivoimalat eivät aiheuta naapuruussuhde-laissa tarkoitettua kohtuutonta haittaa, joka edellyttäisi ympäristölupia. Kaavaselostuksen yhteisvaikutusten arvioinnissa otetaan huomioon lähiseudun muut hankkeet. Kaavaselostuksessa arvioidaan vaikutukset pohjavesiin. Kaavaselostuksessa yhteisvaikutusten arviointiin otetaan mukaan sellaiset hankkeet, jotka ovat edenneet sellaiseen vaiheeseen, että niiden yhteisvaikutukset voidaan ja on tarpeen arvioida. Kaavaselostuksessa esitetään ympäristöministeriön melumallinnusohjeen mukaiset melumallinnukset ja arvioidaan meluvaikutukset. Päivitetään kaavaselostuksen maisemavaikutusten arviointia Ympäristöministeriön maisemavaikutusten arvioinnin oppaan 2024 mukaisesti.

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
	Norja) tehdyt laajat tutkimukset tuulivoimaloiden vaikutuksista kiinteistöjen arvoon, kuten mm. Kunglika Tekniska Högskolanin tekemä puolueeton tutkimus lähes 100 000 kiinteistökaupan osalta tuulivoima-alueilla. Suomessa tuulivoimayhtiöiden etuja valvovan yhdistyksen tilaamaa suppeaa selvitystä tuulivoimaloiden vaikutuksista kiinteistöjen arvoon ei voida pitää riittävänä eikä puolueettomana. Todelliset selvitykset tuulivoimaloiden vaikutuksista alueen elinkeinoihin ja matkailuun on tehtävä. Rakentamisen aikaisten rakennusmateriaalien ja voimaloiden kuljetusten vaikutukset alueeseen sekä asukkaiden arkielämään tulee selvittää. Selvitykset tuulivoimaloiden käyttöään jälkeisiin toimenpiteisiin, jätteiden hävittämiseen ja maisemointiin ja niihin liittyviin vastuisiin tulee olla ajantasaiset kustannuksineen. Hankkeesta on tehtävä laaja kysely alueen vakituksille ja loma-asukkaille vähintään 5 km säteellä hankealueesta heti valmisteluprosessin alkuvaiheessa.	Kaavaselostuksessa arvioidaan vaikutukset kiinteistöjen hintoihin Suomessa tehdyn selvityksen perusteella, joka perustuu toteutuneisiin kiinteistökauppojen hintoihin tuulivoimapaikkakunnilla. Kaavaselostuksessa kuvataan vaikutukset elinkeinoihin. Kaavaselostuksessa kuvataan kuljetusten aiheuttamia vaikutuksia ihmisiin. Kaavaselostuksessa kuvataan vaikutukset tuulivoimatuotannon päätyttyä. Kaavoituksen yhteydessä järjestetään yleisötilaisuudet, ja kaavoituksen aikana voi esittää mielipiteitä ja muistutuksia, millä varmistetaan, että asukkaiden näkemykset tulevat tietoon kaavoituksen yhteydessä.
M02 2 yksityishen kilöä	Vastustamme Tevaniemen tuulivoimahanketta. Hanketta ei tule toteuttaa, koska hanke tulee muuttamaan aluetta merkittävästi. Metsä - ja maatalousvaltainen ja hiljainen alue muuttuisi hankkeen myötä suureksi teollisuusalueeksi, jolla olisi merkittävän haitallisia vaikutuksia laajalle elinympäristöön, ihmisiin, eläimiin, pohjavesiin, luontoon ja elinkeinoihin. Mikäli hanke kuitenkin etenee, on sille ehdottomasti vaadittava ympäristölupa. Uusi Tevaniemen tuulivoimahanke ei voi perustua vanhaan OAS:een, YVA:n eikä kaavaan. Toimintaympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia edellisen hankkeen aloittamisen ja osayleiskaavan vahvistamisen jälkeen, jonka vuoksi OAS, YVA ja kaava tulee laatia ajantasaisiin selvityksiin, vaikutuksiin ja tietoihin perustuen. Erityisesti pohjavesiselvitykset tulee tehdä täydessä laajuudessa paikan päällä todellisiin mittauksiin ja tietoihin perustuen koskien koko hankealuetta. Uusia tuulivoimahankkeita on alueella vireillä useita, ja kymmenien jättimyllyjen yhteisvaikutukset tulevat olemaan massiivisen tuhoavat alueelle ja sen asukkaille. Hankkeiden yhteisvaikutusten arviointi on aivan oleellista hankkeiden kokonaisvaikutusten selvittämiseksi. Kaikki selvitykset tulee perustua nykytilanteeseen ja tämän hetkisiin tietoihin. Hankkeesta on tehtävä laaja kysely alueen vakituksille ja loma-asukkaille vähintään 5 km säteellä hankealueesta heti alkuvaiheessa. Vastaukset tulee ottaa hankkeessa huomioon.	Hankkeen suunnittelussa noudatetaan Ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevaa ohjeistusta, jolloin tuulivoimalat eivät aiheuta naapurussuhde-laissa tarkoitettua kohtuutonta haittaa, joka edellyttäisi ympäristölupia. Kaavaselostuksen yhteisvaikutusten arvioinnissa otetaan huomioon muut tuulivoimahankkeet. Kaavaselostuksessa arvioidaan vaikutukset pohjavesiin. Kaavaselostuksessa yhteisvaikutusten arviointiin otetaan mukaan sellaiset hankkeet, jotka ovat edenneet sellaiseen vaiheeseen, että niiden yhteisvaikutukset voidaan ja on tarpeen arvioida. Kaavoituksen yhteydessä järjestetään yleisötilaisuudet, ja kaavoituksen aikana voi esittää mielipiteitä ja muistutuksia, millä varmistetaan, että asukkaiden näkemykset tulevat tietoon kaavoituksen yhteydessä.
M03 yksityishen kilö	Suunniteltu tuulimylly on valuma-alueella mistä oja johtaa suoraan Tevaniemen Vesiosuuskunnan vedenottamolle. Merkittävä riski. Kaksi vahinkoa jo sattunut (pintavesien valuminen vedenottamolle) kyseiselle vesiosuuskunnalle, josta myös Riititalan ja Leppäsjärven osuuskunnat saavat vetensä! Jos paikkaa ei voi vaihtaa niin ympäristölupa pitää ehdottomasti vaatia.	Hankkeen suunnittelussa noudatetaan Ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevaa ohjeistusta, jolloin tuulivoimalat eivät aiheuta naapurussuhde-laissa tarkoitettua kohtuutonta haittaa, joka edellyttäisi ympäristölupia. Kaavaselostuksessa arvioidaan vaikutukset pohjavesiin.

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
M04 yksityishenkilö	Ensisijaisesti vastustan hanketta. Sitä ei tule toteuttaa mutta jos se toteutetaan pitää olla ympäristölupa yhteisvaikutusten selvittämiseksi	Hankkeen suunnittelussa noudatetaan Ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevaa ohjeistusta, jolloin tuulivoimalat eivät aiheuta naapuruussuhde-laissa tarkoitettua kohtuutonta haittaa, joka edellyttäisi ympäristölupia.
M05 yksityishenkilö	Olen Tevaniemen tuulivoimaosayleiskaavan vaikutusalueella asuva yksityishenkilö. Asun noin kahden kilometrin etäisyydellä suunnitelluista tuulivoimaloista, jolloin hankkeen vaikutukset kohdistuvat suoraan ja konkreettisesti asumiseen! ja arjen elinolosuhteisiin. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma ei mielestäni täytä kaavan vaikutusten arvioinnille asetettuja vaatimuksia. Suunnitelma jää yleiselle tasolle eikä anna riittävää tai luotettavaa kuvaa siitä, millaisia vaikutuksia tuulivoimaloilla tosiasiallisesti on lähialueen asukkaille. Erityisesti melu- ja varjostusvaikutusten käsittely on puutteellista. Tuulivoimaloiden aiheuttama melu ei rajoitu pelkästään laskennallisiin keskiarvoihin, vaan siihen liittyy myös impulssimaisuutta, matalataajuisuutta ja yöaikaista häiritsevyyttä. OAS:ssa ei esitetä, miten nämä asuinympäristön kannalta keskeiset tekijät tullaan arvioimaan ajantasaisesti tai miten niiden vaikutukset ehkäistään. Samoin varjostusväikettä käsitellään lähinnä teknisenä ilmiönä, vaikka kyseessä on asukkaiden kannalta merkittävä viihtyvyyttä ja elämänlaatua heikentävä tekijä. Kahden kilometrin etäisyydellä väikevaikutukset voivat edelleen olla havaittavia erityisesti avoimilla ja vesistöjen läheisillä alueilla, mutta tätä ei ole arvioitu riittävästi. Kaavan pohjana käytettävät selvitykset perustuvat useita vuosia vanhaan aineistoon. Tänä aikana tuulivoimaloiden koko ja teho ovat kasvaneet, ja samalla alueen ympäristöön on tullut runsaasti muita tuulivoimahankkeita. Näiden hankkeiden yhteisvaikutukset melun ja väikkeen osalta jäävät OAS:ssa käytännössä kokonaan käsittelemättä. Lisäksi kaavaratkaisut, kuten voimaloiden lukumäärä ja kaavan käyttö suoraan rakennuslupien perusteena, on esitetty jo osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. Tämä herättää kysymyksen siitä, kuinka todellisia osallisten vaikutusmahdollisuudet ovat, jos keskeiset ratkaisut on määriteltä jo ennen varsinaista vuorovaikutusta. Katson, että osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on täydennettävä olennaisesti ennen kaavatyön jatkamista. Melu- ja väikevaikutukset sekä niiden yhteisvaikutukset on arvioitava ajantasaisesti ja nimenomaan lähialueen asukkaiden näkökulmasta. Ilman tätä kaavatyötä ei tule edistää.	Kaavan vaikutukset arvioidaan kaavaselostuksessa. Kaavaselostuksessa esitetään ympäristöministeriön tuulivoimaloita koskevan melumallinnusohjeen mukainen melumallinnus ja arvioidaan meluvaikutukset. Kaavaselostuksessa esitetään välkemallinnus ja arvioidaan välikevaikutukset. Kaavaselostuksessa arvioidaan yhteisvaikutukset Kaavan vaikutukset esitetään kaavaselostuksessa, ei osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.
M06 yksityishenkilö	Vastustan Tevaniemen tuulivoimapuiston kaavaa ja hankkeen vireillepanoa. Vaikka uusiutuvan energian lisääminen on tavoiteltavaa, se ei saa tapahtua asuinympäristön viihtyisyyden, terveyden ja luonnon monimuotoisuuden kustannuksella. Olen alueen asukkaana huolissani meluhaitasta ja niiden terveysvaikutuksista. Suuret voimalat aiheuttavat jatkuvaa mekaanista melua ja matalataajuisia infraääntä, joiden vaikutuksia pitkäaikaiseen terveyteen ei ole vielä aukottomasti selvitetty. Jopa 280 m korkeat tornit, laajat tieverkostot ja metsänraivaukset muuttavat perinteisen maiseman pysyvästi	Kaavaselostuksessa esitetään ympäristöministeriön tuulivoimaloita koskevan melumallinnusohjeen mukainen melumallinnus ja arvioidaan meluvaikutukset. Kaavaselostuksessa arvioidaan vaikutukset ihmisten elinoloihin.

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
	ja tuhoaa paikallista ekosysteemiä, joka myös heikentää merkittävästi asumisviihtyvyyttä. Toivoisin hankkeesta päättävien osapuolien miettivän onko taloudellinen tuotto todella tärkeämpi kuin puhdas luoto, asukkaiden hyvinvointi ja väestökato.	
M07 yksityishen kilö	Vastustan Tevaniemen tuulivoimalapuiston kaavaa ja hankkeen vireillepanoa. Olen erittäin huolissani hankkeen vaikutuksesta pohjaveteemme, ympäröivän luonnon monimuotoisuuteen, luonnon eläimiin ja ihmisiin. Lisäksi vireille on laitettu muita vastaavia tuulivoimalahankkeita lähellä Tevaniemen hanketta, eikä näiden hankkeiden yhteisvaikutuksia olla selvitetty. Hanketta ei mielestäni tule missään nimessä hyväksyä. Jos niin ikävästi kuitenkin kävisi, että hanke etenesi, sille tulee ehdottomasti vaatia ympäristölupa, joka takaa tuulivoimalatoimijan vastuun, mikäli haitat koituisivatkin isommiksi kuin mitä tuulivoimalatoimija lupaa.	Hankkeen suunnittelussa noudatetaan Ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevaa ohjeistusta, jolloin tuulivoimalat eivät aiheuta naapurussuhde-laissa tarkoitettua kohtuutonta haittaa, joka edellyttäisi ympäristölupia.
M08 yksityishen kilö	Haluaisin lausua Luhalahdesta asiana mielipiteeni Tevaniemen tuulivoimalapuiston kaavaan ja hankkeen vireillepanoon liittyen. Olen erittäin huolissani hankkeen vaikutuksesta pohjaveteemme, ympäröivän luonnon monimuotoisuuteen, luonnon eläimiin ja ihmisiin. Lapsemme käyvät alueella koulua ja me alueen vanhemmat pelkäämme tuulivoimaloiden vaikuttavan lastemme terveyteen ja oppimiseen. Vireille on laitettu muita vastaavia tuulivoimalahankkeita lähellä Tevaniemen hanketta, eikä näiden hankkeiden yhteisvaikutuksia olla selvitetty. Hanketta ei mielestäni tule missään nimessä hyväksyä. Jos niin ikävästi kuitenkin kävisi, että hanke etenesi, sille tulee ehdottomasti vaatia ympäristölupa, joka takaa tuulivoimalatoimijan vastuun, mikäli haitat koituisivatkin isommiksi kuin mitä tuulivoimalatoimija lupaa.	Kaavaselostuksessa arvioidaan kaavan vaikutukset. Kaavaselostuksessa yhteisvaikutusten arviointiin otetaan mukaan sellaiset hankkeet, jotka ovat edenneet sellaiseen vaiheeseen, että niiden yhteisvaikutukset voidaan ja on tarpeen arvioida. Hankkeen suunnittelussa noudatetaan Ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevaa ohjeistusta, jolloin tuulivoimalat eivät aiheuta naapurussuhde-laissa tarkoitettua kohtuutonta haittaa, joka edellyttäisi ympäristölupia.
M09 yksityishen kilö	Näitä hankkeita, eli tuulivoima"puistoja" ei saa antaa tapahtua missään olosuhteissa. Näistä on jo maailmallakin liian paljon näyttöä, mitä ikävää saavat aikaan. Eläimet, ihmiset ja luonto ylipäättään saadaan näillä pilalle. Olisi löydettävä ympäristöystävällisempiä keinoja. Naurettavaa on sekin, etteikö tuollaiset laitokset tarvisi muka ympäristölupaa toteutuakseen! Missä maalaisjärki ja koko maapallomme hyvinvoinnin arvostus luuraa?	Hankkeen suunnittelussa noudatetaan Ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevaa ohjeistusta, jolloin tuulivoimalat eivät aiheuta naapurussuhde-laissa tarkoitettua kohtuutonta haittaa, joka edellyttäisi ympäristölupia.
M10 2 yksityishen kilöä	Vastustamme Tevaniemen kokonaisuudessaan tuulivoimapuiston kaavaehdotusta. Tevaniemen tuulivoimalat on suunniteltu liian lähelle asutusta ja kotieläimiä. Meneekö ihmisiltä sekä terveys että elinkeino? Miten reagoivat pienet lapset, jos he joutuvat olemaan melko lähellä tuulimyllyjä koko ajan (päivähoito, koulu, koti/lastenkodit)? Kuka korvaa haitat, jos kotieläimiä ei pysty esim, laiduntamaan ja ne sairastuvat? Voimaloiden haitoista ei ole riittävästi tietoa. Havainnekuissa esim, punaiset valot ovat huomattavasti himmeämpiä kuin esim. Jämijärvellä olevissa pienemmissä tuulimyllyissä on. Miten käy alueen matkailun ja loma-asutuksen, jos myllyt tulee? Haluaako kukaan tulla lomalle punaisten valojen vierelle myllyjen huminaan? Viihtyykö edes nykyiset asukkaat, entä maanomistajat? Onko hankkeesta tulevat rahat ylimitoitettu? Entä kuinka käy luonnon ja pohjaveden? Kaava-alueelle on muuttanut metsäpeuroja. Niitä ei ole huomioitu selvityksissä mitenkään.	Kaavaselostuksessa arvioidaan kaavan vaikutukset. Hankkeen suunnittelussa noudatetaan Ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevaa ohjeistusta, jolloin tuulivoimalat eivät aiheuta naapurussuhde-laissa tarkoitettua kohtuutonta haittaa, joka edellyttäisi ympäristölupia.

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
	Haittaselvitykset on tehnyt suurimmaksi osaksi tuulivoimayhtiöiden palkkaamat henkilöt. Ovatko he luotettavia? Koska myllyt ovat isompia kuin mitä oikeasti on olemassa, arvioidut haitat perustuvat oletuksiin ei tosiasioiden. Jos hanke jostain kumman syystä halutaan toteuttaa, vähintään ympäristölupa tulee ehdottomasti vaatia.	
M11 2 yksityishenkilöä	Vastustamme suunniteltua tuulivoimapuistoa. Tulee meihin nähden liian lähelle (ääni ja välkehaitta). Vaara pohjavedelle. Yksi suunniteltu myllyjä maa-aineksien ottoalue sijaitsee valuma-alueella josta vesi virtaa Tevaniemen vedenottamon suuntaan.	Kaavaselostuksessa arvioidaan kaavan vaikutukset.
M12 3 yksityishenkilöä	Olemme Tevaniemen tuulivoimaosayleiskaavan vaikutusalueen asukkaita / maanomistajia ja esitämme seuraavan mielipiteen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Katsomme, että osallistumis- ja arviointisuunnitelma on puutteellinen eikä anna riittäviä edellytyksiä arvioida hankkeen todellisia vaikutuksia ympäristöön, asukkaisiin ja alueen elinoloihin. Kaavaprosessi käynnistetään uudelleen sen jälkeen, kun korkein hallinto-oikeus on kumonnut aiemman kaavan menettelytapavirheen vuoksi. Tästä huolimatta suunnitelmassa todetaan, että kaavan sisältöön ei ole tarkoitus tehdä muutoksia eikä vaikutusten arviointia päivitetä. Asukkaan näkökulmasta on vaikea ymmärtää, miten aiemmat puutteet voidaan korjata ilman ajantasaista ja uudelleen tehtyä arviointia. Kaavan perustana käytettävät selvitykset ja ympäristövaikutusten arviointi on laadittu jo vuonna 2022. Sen jälkeen alueelle ja sen lähialueille on tullut runsaasti uusia tai edenneitä tuulivoimahankkeita. OAS:ssa luetellaan nämä hankkeet, mutta niiden yhteisvaikutuksia ei arvioida käytännössä lainkaan. Myös maisema- ja kulttuuriympäristövaikutukset on käsitelty yleisellä tasolla. Maiseman muuttuminen, näkymien menetys ja alueen luonteen muuttuminen ovat todellisia vaikutuksia, joita ei ole arvioitu asukkaiden näkökulmasta. Kiinteistöjen arvoon kohdistuvia vaikutuksia käsitellään vain viittaamalla yleisiin tutkimuksiin ilman paikallista tarkastelua. Lisäksi kaavan tavoitteet, voimaloiden lukumäärä ja kaavan käyttö suoraan rakennuslupien perusteena on määritelty jo tässä vaiheessa, mikä heikentää osallisten tosiasiallisia vaikutusmahdollisuuksia. Edellä esitetyistä syistä katsomme, että osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on täydennettävä olennaisesti ennen kaavatyön jatkamista.	Kaavaselostuksessa arvioidaan kaavan vaikutukset. KHO kumosi kaavan hyväksymispäätöksen hallintomenettelyyn liittyneen muotovirheen takia, eikä päätös liittynyt kaavan sisältöön. Kaavaselostuksessa yhteisvaikutusten arviointiin otetaan mukaan sellaiset hankkeet, jotka ovat edenneet sellaiseen vaiheeseen, että niiden yhteisvaikutukset voidaan ja on tarpeen arvioida.
M13 yksityishenkilö	Vastustan Tevaniemen tuulivoimapuiston kaavaa ja hankkeen vireillepanoa. Olen huolissani hankkeen vaikutuksesta pohjaveteen, luonnon eläimiin ja ihmisiin. Tuulivoiman vaikutuksia em. asioihin ei pitkällä tähtäimellä tunneta riittävän hyvin. Lisäksi alueella on vireillä muita tuulivoimahankkeita, jotka yhdessä muodostavat massivisen kokonaisuuden, jonka yhteisvaikutus ko. alueelle on todellisuudessa moninkertainen. Hanketta ei mielestäni tule missään nimessä hyväksyä. Jos kuitenkin hanke etenee, sille tulee vaatia ympäristölupa.	Kaavaselostuksessa arvioidaan kaavan vaikutukset. Hankkeen suunnittelussa noudatetaan Ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevaa ohjeistusta, jolloin tuulivoimalat eivät aiheuta naapuruussuhde-laissa tarkoitettua kohtuutonta haittaa, joka edellyttäisi ympäristölupia.
M14 yksityishenkilö	Vastustan Tevaniemen tuulivoimalapuiston kaavaa ja hankkeen vireillepanoa, koska olen huolissani hankkeen vaikutuksesta niin pohjaveteen, kuin luonnon monimuotoisuuteen, eläimiin ja ihmisiin. Hanketta ei tule	Kaavaselostuksessa arvioidaan kaavan vaikutukset. Kaavaselostuksessa yhteisvaikutusten arviointiin otetaan mukaan sellaiset

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
	missään nimessä hyväksyä. Lisäksi muita vastaavia tuulivoimalahankkeita on lähellä Tevaniemen hanketta, eikä yhteisvaikutuksia olla mienkään selvitetty. Jos niin ikävästi kuitenkin kävisi, että hanke etenesi, sille tulee ehdottomasti vaatia ympäristölupa, joka takaa tuulivoimalatoimijan vastuun, kun haitat koituvat aina isommiksi mitä tuulivoimalatoimija lupaa.	hankkeet, jotka ovat edenneet sellaiseen vaiheeseen, että niiden yhteisvaikutukset voidaan ja on tarpeen arvioida. Hankkeen suunnittelussa noudatetaan Ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevaa ohjeistusta, jolloin tuulivoimalat eivät aiheuta naapuruussuhde-laissa tarkoitettua kohtuutonta haittaa, joka edellyttäisi ympäristölupia.
M15 yksityishen kilö	3.3.2. Perusparannettavan Leppäsjärventien suunnittelussa pitäisi ottaa huomioon, että koko tiealue on pohjavesialuetta ja ei riitä, että geotekstiili suunnitellaan olevan vain vesisuuskunnan vieressä. Ilmeisesti ei ole mitattu kuin vain yhdestä kohtaa, kuinka syvällä pohjavesi on. Siis vaatisin , että geotekstiili ja läpäisevä kerros soraa olisi koko 1,3 km alueella. 3.3.7 Miten Fingridin voimajohtotilanne on, kun se on lisäämässä kapasiteettiaan. Onko mahdollista, että sähkönsaaja olisikin Fingrid Carunan sijaan? Siirtolinjaongelma poistuisi Leppäsjärventieltä. 5.11.1. Haluan, että ympäristölupa haetaan, jotta kunnan asukkaat eivät joutuisi maksamaan laitosten ja siirtolinjojen purku ym. maksuja tulevaisuudessa, sillä purusta vastaavat firmat vaihtuvat ja lopulta joku konkurssiin mennyt firma vastaa kustannuksista ja on maksukyvytön. 10.1.1. Kallionkieli-Tevaniemi-Riitälä kulttuurimaisemat pitää säilyttää, jotta ihmisillä on mahdollisuus valita asuinpaikkansa. Kaikki eivät halua elää kaupunkimaisissa ympäristöissä. 13.2.2. Suurin ongelma on pohjavesialueen läheisyys voimalahankkeesta. Hankealueella sijaitsee paljon alueita, joista pohjavesi saa vetensä. Kun alue rakennetaan voimaloita, niin alueen vesivarat ovat uhattuina varsinkin rakentamisen aikana ja tuotantotilanteessa onnettomuustilanteissa. Esim jo vähäininkin määrä öljyä saastuttaa nopeasti. Toinen ongelma on Leppäsjärventie. Pystygeometriaan joudutaan tekemään muutoksia. Aivan vesiosuuskunnan vieressä joudutaan leikkaamaan soraharjua ja täyttämään soraomonttua, jotta tie saadaan suoritettua ja madallettua kuljetuksia varten. Siis tavallaan tehdään uusi tieosuus. Pelkona on, että vesi sameentuu ja virtaukset saattaa muuttua. Vesilaki kieltää veden pilaamisen. Toinen tien oikaisu kohdistuisi Kanasnevan koillisnurkkaan, jonne jouduttaisi tuomaan mursketta huomattava määrä, jotta kannattavuus olisi riittävä. Murske ei saa sisältää missään tapauksessa arseenia, kun on kyse pohjavesialueesta, mutta kuka sen valvoo, mistä murskeet tuodaan ja onko niitä tutkittu. Suolta vedet virtaa vesilaitokselle päin. Kolmas ongelma on siirtolinjansijoituksessa, kun se joudutaan puhkaisemaan pohjaveden muodostumisalueen läpi kolmensadan viidenkymmenen metrin matkan. 16.1.1. Eläimistä varsinkin linnut joutuvat kärsimään, kun pesimäpaikat häviävät, kun puustoa hävitetään ja lavat aiheuttavat törmäämisriskin. Muuttoreittejä joutuvat muuttamaan, sillä koko itä-lkaalisten alue on kohta suunniteltuja voimaloita täynnä.	Leppäsjärventieltä on tehty tiesuunnitelma, jossa on otettu huomioon pohjaveden suojaus ELYn ohjeistuksen mukaisesti. Tiesuunnitelman toteuttaminen vähentää onnettomuusriskiä ja parantaa pohjaveden suojausta kyseisellä osuudella. Ensisijainen liittymispiste on Carunan kantaverkko. Pohjaveden ehdoton pilaa-miskielto otetaan huomioon kaikessa suunnittelussa ja toteutuksessa. Voimaloille asetetaan purkuvakuudet, millä varmistetaan purkamisen rahoitus. Kaavaselostuksessa arvioidaan vaikutukset pohjavesiin. Leppäsjärventieltä on tehty tiesuunnitelma, jossa on otettu huomioon pohjaveden suojaus ELYn ohjeistuksen mukaisesti. Tiesuunnitelman toteuttaminen vähentää onnettomuusriskiä ja parantaa pohjaveden suojausta kyseisellä osuudella. Kaava-alueella tehtävästä kalliokiviaineksen ottamisesta on jätetty ottolupahakemus, jonka yhteydessä on selvitetty kiviaineksen arseenipitoisuus. Pitoisuus on hyvin pieni, eikä se rajoita kiviaineksen käyttöä pohjavesialueella. Maakaapelin sijoittaminen pohjavesialueella kaapelikaivantoon ja kaivannon peittäminen ei aiheuta pohjaveden pilaantumisen riskiä. Pohjavesivaikutukset kuvataan kaavaselostuksessa.

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
	17.4.2 Valosaaste on ongelma pimeässä saalistaville pölyille ja lepakoille ja infraäänit myös vaikuttavat lintuihin. 17.4.5 Hirvet katoaa rakentamisen aikana ja kestää kauan ennenkuin kanta palautuu. 18.4.2. Seitsemiseen menevä vaellusreittiä Tevaniemestä ei voi käyttää, sillä voimaloiden läheisyydessä ei saa kulkea ja toiseksi, kuka siellä haluaa kulkea. Lapojen rikkoutumis- ja jäätymisvaara ovat riskejä kulkijoille. Voimaloiden läheisyydessä olevat marja- ja sienestyspaikat menetetään. Marjakasvustojen kasvaminen kestää kymmeniä vuosia. Siis vrkistysmahdollisuudet ja ansaintamahdollisuudet vähenevät. 19.4.3 Murskealueelta tuleva pöly ptää kastella , mutta kuka sitä valvoo? Meluhaittaa ei voi estää, mutta kuin vain rajoittaa se tiettyyn kellonaikaan. 20.2.5. Milloin kuljetuksia järjestetään? Niistä pitää informoida asukkaita hyvissä ajoin etukäteen, pelkkä yleisradiossa tuleva tiedote ei riitä. Samoin pitäisi tietoa tulla soran murskasualueella tehtävistä räjäytyksistä. 23.2.2 Elisalla on ongelmia toimivuudessa. Ulkona voit soittaa, mutta sisällä ei.OAS puuttuivat muut suunnitteilla olevat hankkeet ja niiden vaikutukset. Miten paljon melu ja valosaaste lisääntyy sekä havainnekuvat voimaloista. Toivoisin, että nuo itä-lkaalisten suuremmat voimalahankkeet riittäisivät ja tätä hanketta ei toteutettaisi, sillä menetykset ja haitat ovat paljon suuremmat. Vesi on tulevaisuudessa kalliimpaa, kun ilmaston muutos on väistämättä tulossa. Ilman puhdasta vettä ei ole elämää. Niillä verorahoilla ei korvata ihmisten elinoloja, joita tulevaisuudessa saataisiin. Siis kannatan vaihtoehtoa, että voimaloita ei rakenneta Tevaniemeen ja jos rakennetaan, niin täytyy olla ympäristölupa.	Kaavaselostuksessa kuvataan vaikutukset linnustoon ja lepakoihin. Kaavaselostuksessa kuvataan vaikutukset hirviin. Tuulivoimalat eivät estä ulkoilureitin käyttöä. Rakentamisalueiden alle jää hyvin pieni osa kaava-alueesta, joten suurin osa kaava-alueen marja- ja sienestyspaikoista säilyy. Rakentamisaikaa lukuun ottamatta kaava-alueella liikkumista ei rajoiteta. Rakentamisessa tarvittavat kiviainekset kuljetetaan kaava-alueen sisällä, jolloin pölyhaittaa ei aiheudu asutukselle. Tuulivoimaloiden etäisyys asutukseen on niin pitkä, että rakentaminen ja käyttö eivät aiheuta meluhaittaa. Erikoiskuljetukset hidastava liikennettä, mutta liikennehaitta on vähäinen ja lyhytaikainen. Kiviainekset kuljetetaan kaava-alueen sisällä, jolloin kuljetukset eivät haitta muuta liikennettä tai asutusta. Kaavan vaikutukset arvioidaan kaavaselostuksessa. Hankkeen suunnittelussa noudatetaan Ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevaa ohjeistusta, jolloin tuulivoimalat eivät aiheuta naapurussuhde-laissa tarkoitettua kohtuutonta haittaa, joka edellyttäisi ympäristölupia.
M16 2 yksityishenkilöä	Tevaniemen OAS on puutteellisesti ja ilmeisen kiireellä valmisteltu edellisen korkeimmassa hallinto-oikeudessa hylätyn Tevaniemen tuulivoimaosayleiskaavan aineiston pohjalle. Siinä ei ole huomioitu muutoksia, joita on tapahtunut hylätyn Tevaniemen tuulivoimaosayleiskaavan laadinnan aikana ja sen jälkeen. Yhteisvaikutukset eri tuulivoimahankkeiden välillä ja asukkaiden kuuleminen jätetään epämääräiseksi. Luonto- ja eläinvaikutusten selvitykset ovat puutteelliset ja asukkaiden kuulemista ei määritellä tarkemmin, vaikka pitäisi. Maisemavaikutukset ja vaikutukset pohjavesiin on tarkentamatta. Tuulivoiman mittakaavaa ei tuoda esiin kuten on tuotu esiin esimerkiksi Kangaslammen energiahankkeen OASissa. On osoittanut, että kaupunki laiminlyö asukkaita tiedottamisessa eikä toimi yhdenvertaisesti aineistoja tuottaessaan. Kaavan laatiminen tulee keskeyttää. Hanke on toteuttamiskelvoton.	Kaavan vaikutukset arvioidaan kaavaselostuksessa. Kaavoituksen yhteydessä järjestetään yleisötilaisuudet, ja kaavoituksen aikana voi esittää mielipiteitä ja muistutuksia, millä varmistetaan, että asukkaiden näkemykset tulevat tietoon kaavoituksen yhteydessä.

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
M17 yksityishenkilö	Vastustan Tevaniemen tuulivoiman koko järjestämisprosessia/hanketta, sillä OAS on ensinnäkin puutteellinen. Koko suunnitelmassa ei mainita sanallakaan, mitä tuulivoimaloille tehdään kun niiden käyttöikä on tullut loppuun ja niiden huolto loppuu. Jätetäänkö ne pilaamaan maisemia ja odottelemaan romun putoamista ympäristöön, kun ne rapistuvat ilman hoitoa? Tällaista ei voi millään muotoa hyväksyä	Kaavan vaikutukset ja myös käytöstä poisto ja sen vaikutukset kuvataan kaavaselostuksessa. Tuulivoimaloille hankitaan purkuvakuudet, millä varmistetaan, että purkaminen tapahtuu asianmukaisesti.
M18 yksityishenkilö	Tevaniemen tuulivoimapuistohanketta ei tule viedä eteenpäin ja vastustan hanketta.	Merkitään tiedoksi.
M19 yksityishenkilö	Olen Tevaniemen tuulivoimaosayleiskaavan vaikutusalueella vakituisesti asuva yksityishenkilö. Asuinrakennuksen sijaitsee noin 2000 metrin etäisyydellä suunnitelluista tuulivoimaloista. Hankkeella on siten välitön ja merkittävä vaikutus elinympäristöni, asumisviihtyvyyteeni ja omaisuuteni arvoon. Katson, että Tevaniemen tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on olennaisesti puutteellinen eikä täytä alueidenkäyttölain 63 §:ssä asetettuja vaatimuksia kaavan vaikutusten arvioinnista ja osallisten tosiasiallisista vaikutusmahdollisuuksista. Kaavaprosessi käynnistetään uudelleen sen jälkeen, kun korkein hallinto-oikeus on kumonnut aiemman kaavan menettelytapavirheen vuoksi. Tästä huolimatta OAS:ssa todetaan, että kaavan sisältöön ei ole tarkoitus tehdä muutoksia eikä vaikutusten arviointeja päivitetä. Tämä menettely on kestävä. Menettelytapavirhettä ei voida korjata yksinomaan toistamalla muodollinen prosessi, jos kaavan perustana olevat selvitykset ja arvioinnit ovat vanhentuneita tai puutteellisia. Kaavan vaikutusten arviointi perustuu pääosin vuonna 2022 laadittuun ympäristövaikutusten arviointiin. Selvitykset ovat kaavan hyväksymisvaiheessa useita vuosia vanhoja eivätkä vastaa nykyistä tilannetta. Alueelle ja sen lähiympäristöön on sittemmin tullut huomattava määrä uusia tai edenneitä tuulivoimahankkeita. Tästä huolimatta hankkeiden yhteisvaikutuksia melun, väikkeen, maiseman, luonnon ja ihmisten elinolojen osalta ei ole arvioitu lain edellyttämällä tavalla. Pelkkä muiden hankkeiden luetteleminen ei täytä yhteisvaikutusten arviointivelvollisuutta. Erityisen huolestuttavaa on, että maisema- ja kulttuuriympäristövaikutuksia käsitellään OAS:ssa vain yleisluontoisesti, vaikka kaava-alueen läheisyydessä sijaitsee maakunnallisesti arvokkaita maisema- ja kulttuuriympäristöalueita sekä kyläasutusta. Tuulivoimaloiden mittakaava ja näkyvyys muuttavat alueen maisemaa pysyvästi. Näitä vaikutuksia ei ole arvioitu asukkaiden kokemuksellisesta näkökulmasta eikä maiseman sietokykyä ole tarkasteltu. Kiinteistöjen arvoon kohdistuvat vaikutukset on sivuutettu lähes kokonaan. OAS:ssa viitataan yleisiin tutkimuksiin ilman minkäänlaista paikallista tai hankekohtaista tarkastelua. Tämä on erityisen ongelmallista tilanteessa, jossa vakituinen asunto sijaitsee vain noin kahden kilometrin etäisyydellä voimaloista ja altistuu melu-, väike- ja maisemavaikutuksille. Lisäksi kaavan keskeiset ratkaisut, kuten tuulivoimaloiden lukumäärä ja kaavan käyttäminen suoraan rakennuslupien	Vaikutusten arviointi tehdään kaavaselostuksessa, ei osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. KHO kumosi kaavan hyväksymispäätöksen hallintomenettelyyn liittyneen muoto- virheen takia, eikä päätös liittynyt kaavan sisältöön. Kaava-selostukseen päivitetään muun muassa muut hankkeet ja maakuntakaavan ajantasainen tilanne. Vaikutusten arviointi tehdään kaavaselostuksessa, ei osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. Kaavaselostuksessa yhteisvaikutusten arviointiin otetaan mukaan sellaiset hankkeet, jotka ovat edenneet sellaiseen vaiheeseen, että niiden yhteisvaikutukset voidaan ja on tarpeen arvioida. Vaikutusten arviointi tehdään kaavaselostuksessa, ei osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. Kaavaselostuksessa kuvataan vaikutuksia asuinkiinteistöjen hintoihin.

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
	perusteena, on määritelty jo osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. Tämä antaa vahvan vaikutelman siitä, että kaavan lopputulos on käytännössä ennalta ratkaistu ja että osallisten kuuleminen on luonteeltaan muodollista. Edellä esitetyin perustein katson, että osallistumis- ja arviointisuunnitelma on olennaisesti puutteellinen eikä sitä voida käyttää kaavatyön jatkamisen perustana. Kaavaprosessia ei tule edistää ennen kuin kaikki keskeiset selvitykset on päivitetty, tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset arvioitu kattavasti ja osallisille on turvattu todellinen mahdollisuus vaikuttaa kaavan sisältöön.	Kaavoituksen yhteydessä järjestetään yleisötilaisuudet, ja kaavoituksen aikana voi esittää mielipiteitä ja muistutuksia, millä varmistetaan, että asukkaiden näkemykset tulevat tietoon kaavoituksen yhteydessä.
M20 yksityishenkilö	Vastustan hanketta. Ensisijaisesti hanketta ei tule toteuttaa, mutta jos se toteutetaan, niin ympäristölupa on ainakin oltava riittävä.	Hankkeen suunnittelussa noudatetaan Ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevaa ohjeistusta, jolloin tuulivoimat eivät aiheuta naapuruussuhde-laissa tarkoitettua kohtuutonta haittaa, joka edellyttäisi ympäristölupia.
M21 yksityishenkilö	Minä, allekirjoittanut, vastustan tätä hanketta ja olen sitä mieltä, ettei sitä tule lainkaan toteuttaa. Mutta jos se kaikesta huolimatta toteutetaan, niin ympäristölupa on vaadittava ehdottomasti.	Hankkeen suunnittelussa noudatetaan Ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevaa ohjeistusta, jolloin tuulivoimat eivät aiheuta naapuruussuhde-laissa tarkoitettua kohtuutonta haittaa, joka edellyttäisi ympäristölupia.
M22 yksityishenkilö	1. Kannanotto ja keskeiset vaatimukset Vastustan Tevaniemen tuulivoimaosayleiskaavaa. OAS ei nykyisessä muodossaan anna osallisille riittäviä, ajantasaisia ja ristiriidattomia tietoja hankkeesta eikä siitä, miten vaikutukset aiotaan arvioida. Kun kaavoitusta edistetään vanhan selvitysaineiston pohjalta, OAS:n tulee erityisesti osoittaa, mitkä selvitykset ovat ajantasaisia, mitkä vanhentuneita ja miten ne päivitetään. Nyt tämä jää epäselväksi. Vaatimukseni on, että OAS täydennetään ennen kaavaluonnosvaiheeseen etenemistä siten, että se: 1. yksilöi hankkeen parametrit ja vaihtoehdot, 2. esittää kaavatilanteen ja maakuntakaavan reunaehdot yksiselitteisesti, 3. sisältää selvitysten ajantasaisuustarkastelun ja päivitysohjelman, 4. määrittelee yhteisvaikutusten arvioinnin menetelmät, 5. luontoarviointi päivitetään erityisesti suojelluista lajeista merkittävien lajien sekä Natura-/suojelualueiden suojeluperusteiden osalta, 6. muutoshallinta sekä seuranta- ja puuttumismalli kirjataan sitovasti. 7. parantaa osallistumisen käytännöt (aineistojen saavutettavuus, Q&A, riittävä vuorovaikutus). 2. Hankekuvaus ja vaihtoehdot – “mitä oikeasti suunnitellaan” OAS ei yksilöi hanketta riittävällä tarkkuudella. Puutteita on erityisesti: • voimaloiden mitoituksessa (korkeus, roottorin koko, teho, voimalatyypit ja vaihteluväli), • voimalapaikkojen sijaintitarkkuudessa ja liikkumavarassa,	KHO kumosi kaavan hyväksymispäätöksen hallintomenettelyyn liittyneen muotovirheen takia, eikä päätös liittynyt kaavan sisältöön. Kaava-selostukseen päivitetään muun muassa muut hankkeet ja maakuntakaavan ajantasainen tilanne. Kaavaselostuksessa kuvataan alueen nykytilanne ja kaavan vaikutukset. Liito-oravan elinalueet tarkistetaan maastossa keväällä 2026 Kaavoituksen yhteydessä järjestetään yleisötilaisuudet, ja kaavoituksen aikana voi esittää mielipiteitä ja muistutuksia, millä varmistetaan, että asukkaiden näkemykset tulevat tietoon kaavoituksen yhteydessä. Täydennetään OAS:aan voimaloiden enimmäiskorkeus ja arvioitu teho.

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
	• huoltotieverkon, nostoalueiden, työmaiden, maanmuokkauksen ja kuivatusratkaisujen periaatteissa, • sähkönsiirron vaihtoehtoissa ja reiteissä sekä niiden vaikutusalueessa. Vaatus: OAS:aan tulee lisätä selkeä hankekuvaus ja vaihtoehtotarkastelu, mukaan lukien: • toteuttamatta jättäminen, • vaihtoehtoiset sijoitteluratkaisut (myös vähemmän voimaloita), • sähkönsiirron vaihtoehdot ja reittiperiaatteet, • kartta-aineistot ymmärrettävässä muodossa (vaikutusalue, kohteet, vaihtoehdot). Kaavan oikeusvaikutukset ja selvitysten riittävyys (rakentamislupakaava) Osayleiskaavan tavoitteena on toimia suoraan tuulivoimaloiden rakentamislupien perusteena. Tällöin kaavan ja sitä tukevien selvitysten on oltava erityisen täsmällisiä, ajantasaisia ja ristiriidattomia, eikä keskeisiä haittojen ehkäisyä koskevia ratkaisuja voi jättää myöhempään suunnitteluun tai lupavaiheen "tarkentuviin" ehtoihin. Vaatus: OAS:aan on lisättävä periaate, että vaikutusarvioinnin ja lieventämistoimien tulee olla kaavavaiheessa sillä tasolla, että kaavasta voidaan tehdä rakennuslupapäätöksiä ilman, että olennaisia vaikutuksia jää arvioimatta tai hallitsematta. 3. Kaavatilanne, kaavahierarkia ja maakuntakaavan reunaehdot OAS:ssa kaavatilanne ja maakuntakaavan merkinnät tulee esittää niin, että osallinen ymmärtää: • mitkä kaavat ja varaukset ovat alueella ja sen lähiympäristössä, • mikä on niiden oikeusvaikutus, • miten osayleiskaava suhteutuu niihin (erityisesti ranta-alueet, virkistysreitit, arvokkaat kohteet ja geologiset/luonnonarvot). Jos OAS:ssa on ristiriitaisia tai epäselviä kuvauksia (esim. "ei kaavoja" vs. ranta-asemakaavat / maakuntakaavamerkintöjen tila), ne on korjattava, koska ne heikentävät koko suunnittelun läpinäkyvyyttä. Vaatus: OAS:aan tulee lisätä: • selkeä yhteenveto kaavatilanteesta (myös ranta-alueiden kaavat) ja vaikutuksista, • maakuntakaavamerkintöjen yksiselitteinen kuvaus ja se, mitä ne edellyttävät selvityksiltä ja kaavamääräyksiltä, • arvio siitä, miten kaava sovitetaan yhteen ranta-alueiden käytön ja virkistysarvojen kanssa. 4. Osalliset, vuorovaikutus ja aineistojen saavutettavuus OAS:n vuorovaikutussuunnitelma on liian yleisluonteinen. Osallistumisen tulee olla aidosti vaikuttavaa, ei pelkkää kuuluttamista. Vaatus:	Kaavaselostuksessa kuvataan tarkemmin hanke ja kaavaratkaisu. Hankkeen suunnittelussa noudatetaan ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevaa ohjeistusta. Kaavaselostuksessa kuvataan kaava-alueen nykytilanne ja kaavan vaikutukset. OAS:ssa ja kaavaselostuksessa kuvataan alueen nykyinen kaavatilanne. Kaavaselostuksessa kuvataan tuulivoimaosayleiskaavan suhde maakuntakaavoihin ja alueen ranta-asemakaavoihin.

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
	• Aineistot julkaistaan helposti käytettävässä muodossa (kartat, lähtöarvot, oletukset, rajaukset, mallinnusten perusparametrit). • Perustetaan julkinen Q&A-kooste (kysymykset ja vastaukset), jota päivitetään koko prosessin ajan. • Järjestetään tarvittaessa useampi yleisötilaisuus, myös teemoittain (melu/välke, luonto, maisema, yhteisvaikutukset). • Nähtävilläoloajat mitoitetaan niin, että aineistoihin ehtii perehtyä – ja täydennykset eivät saa tulla “viime hetkellä” ilman uutta vaikutusmahdollisuutta. • Erityisesti, jos nähtävilläolo tai olennaiset täydennykset ajoittuvat joulun ja vuodenvaihteen aikaan, nähtävilläoloaika on pidennettävä niin, että osallisilla on tosiasiallinen mahdollisuus perehtyä aineistoon ja antaa palaute. Jos kaavaluonnoksen nähtävilläolon aikana tai sen jälkeen julkaistaan olennaisesti uutta selvitys- tai mallinnusaineistoa (esim. melu/välke/luonto/yhteisvaikutukset), aineisto on asetettava uudelleen nähtäville ja osallisille on varattava uusi kohtuullinen aika lausua siitä. Ei ole hyväksyttävää “tiputtaa” keskeisiä lähtötietoja prosessin loppumetreillä. Vaatus: Viranomaisneuvottelut tulee järjestää valmisteluvaiheessa ja ehdotusvaiheessa, koska hanke on laaja ja vaikutuksiltaan monialainen sekä selvitysten ajantasaisuuteen liittyy olennaisia kysymyksiä. Neuvottelujen keskeiset johtopäätökset on kirjattava ja julkaistava. Pyydän, että OAS:n riittävyys ja täydennystarpeet käsitellään viranomaisneuvottelussa ennen kaavaluonnosvaiheeseen etenemistä, ja että neuvottelun johtopäätökset julkaistaan. Vaatus: Kaavoittaja laatii ja julkaisee kirjalliset vastineet OAS-vaiheen palautteeseen sekä kaavaluonnoksen ja -ehdotuksen muistutuksiin niin, että osalliset näkevät, miten palaute on vaikuttanut. 5. Selvitysten ajantasaisuus ja päivitysohjelma OAS ei voi perustua oletukseen, että vanhat selvitykset kelpaavat “sellaisenaan”. Osa selvityksistä voi olla usean vuoden takaisia, ja lähtötilanne voi muuttua nopeasti (metsätalous, hakkuut, ojitukset, tieverkko, lajisto, lähihankkeet). Luontoselvitysten ajantasaisuutta ei voida arvioida pelkän “selvitys on tehty” -merkinnän perusteella. Ajantasaisuus riippuu mm. lajiryhmästä ja elinympäristöjen muutoksista: erityisesti linnusto (pesimäreviirit ja muuttoreitit), lepakot sekä direktiivilajien lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat sellaisia, joissa tilanne voi muuttua jo muutamassa vuodessa, ja metsätalousalueella hakkuut, harvennukset, ojitukset ja tiejärjestelyt voivat muuttaa lähtötilannetta nopeasti. Tämän vuoksi usean vuoden takaiset maastokauden tiedot eivät lähtökohtaisesti riitä ilman ajantasaisuustarkistusta ja tarvittaessa uutta maastokautta. Vaatus: OAS:aan lisätään selvitys- ja arviointiohjelma (taulukko), jossa jokaisesta selvityskokonaisuudesta esitetään: 1. selvityksen tekovuosi ja kattavuus (alue/menetelmät/ajankohta), 2. ajantasaisuuden arvio ja epävarmuudet, 3. päivitys- ja täydennystarve (mitä tehdään ja milloin), 4. kytkeä hankkeen parametreihin (jos voimalatyyppi/mitoitus muuttuu → mallinnukset päivitettävä).	Kaavoituksen yhteydessä järjestetään yleisötilaisuudet, ja kaavoituksen aikana voi esittää mielipiteitä ja muistutuksia, millä varmistetaan, että asukkaiden näkemykset tulevat tietoon kaavoituksen yhteydessä. Kaavan valmisteluvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 19.1.2026. Viranomaisneuvottelun muistio tulee kaava-selostuksen liitteeksi. OAS:n lausuntojen ja mielipiteiden vastineet tulevat kaavaselostuksen liitteeksi. KHO kumosi kaavan hyväksymispäätöksen hallintomenettelyyn liittyneen muotovirheen takia, eikä päätös liittynyt kaavan sisältöön. Kaava-selostukseen päivitetään muun muassa muut hankkeet ja maakuntakaavan ajantasainen tilanne. Tehtyjen selvitysten perusteella voidaan luotettavasti arvioida kaavan merkittävät vaikutukset. Liito-oravan elinalueet tarkastetaan maastokäynnillä keväällä 2026.

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
	Lisäksi OAS:aan tulee kirjata, että kaikki paikkatieto- ja lähtöaineistot päivitetään ajantasaisiksi (suojelualueet, luontotiedot, maankäyttö, hakkuut/ojitukset, reitit ja herkätkohteet) ennen johtopäätöksiä ja kaavaehdotuksen laatimista. OAS:ssa todetaan, että prosessi käynnistetään uudelleen ilman muutoksia kaavan sisältöön. Tällainen lähtökohta ei ole hyväksyttävä, jos kaavaa perustellaan vanhalla selvitysaineistolla eikä OAS yksilöi, mitä selvityksiä päivitetään, millä perusteella ja missä laajuudessa. Kaavaratkaisun on oltava aidosti arvioitavissa ajantasaisilla tiedoilla ja sitä on voitava muuttaa arvioinnin johtopäätösten perusteella. Vaatus: OAS:aan on lisättävä periaate, että kaavaratkaisua (voimalapaikat, määrä, mitoitus ja lieventäminen) muutetaan, jos ajantasaiset selvitykset, uusi havaintotieto tai yhteisvaikutusarviointi osoittavat merkittäviä vaikutuksia, rajoitteita tai epävarmuuksia. 6. Luonto ja luonnonsuojelu – erityisesti direktiivilajit ja uudempi lähialuetieto Luontoarvioinnissa on varmistettava ajantasainen tieto erityisesti suojelullisesti merkittävistä lajeista ja niiden elinpiireistä. Lähialueelta on tullut uudempi lajiesiintymätieto (Luikesneva-Susineva -tuulivoimahanketoimijalta), jonka perusteella lepakoita ja liito-oravaa voi esiintyä Tevaniemen hankkeen vaikutuspiirissä (vesistöjen ja reunametsien ympäristöissä). Tällainen tieto on otettava huomioon eikä sitä voi sivuuttaa "vanhan aineiston" takia. Vaatus: • päivitetään lajisto- ja luontokohdetieto ajantasaiseksi (myös tietokanta-aineistot ja paikallistieto), • tehdään kohdennetut lisäselvitykset lepakoista (ruokailualueet, siirtymäreitit, mahdolliset lisääntymis-/levähdyspaikat), • selvitetään liito-oravan elinpiirit, kulkuyhteydet ja lisääntymis-/levähdyspaikat, • kuvataan jo kaavavaiheessa sitovat lieventämistoimet ja kaavamääräysten tarve. Lisäksi on tehtävä ajantasainen tarveharkinta siitä, edellyttääkö kaava Natura-arviointia ja miten vaikutukset kohdistuvat Natura-alueiden ja muiden suojelualueiden suojeluperusteisiin (mm. hydrologia, pienilmasto, häiriö, törmäysriskit). Vaatus: • OAS:aan lisätään Natura-/suojelualueiden ja suojeluohjelmakohteiden ajantasainen kartoitus sekä arviointirajaus (millä perusteella jokin kohde otetaan/ei oteta mukaan). • Vaikutusarvioinnissa kuvataan vaikutusmekanismit suojeluperusteisiin (ei pelkkä etäisyys). • Mikäli tarveharkinnassa on epävarmuutta, arviointi on tehtävä varovaisuusperiaatteen mukaisesti ja esitettävä avoimesti.	Liito-oravan elinalueet tarkastetaan maastokäynnillä keväällä 2026.

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
	7. Linnusto ja petolinnut – päivitystarve ja törmäys-/elinympäristöriskit Linnustossa vuosittainen vaihtelu ja elinympäristömuutokset voivat muuttaa tuloksia olennaisesti. Yhden tai kahden kauden muutonseuranta vanhenee herkästi, jos kaavoitus etenee vuosien päästä. Vaatus: • linnustaselvitysten ajantasaisuus tarkistetaan ja tarvittaessa päivitetään (pesimälinnusto, petolinnut, muuttoreitit), • törmäysriskit ja häiriövaikutukset arvioidaan ajantasaisilla lähtötiedoilla, • yhteisvaikutukset muiden lähialueen hankkeiden kanssa huomioidaan. Lisäksi on varmistettava: • talviaikaisen linnuston ja pöllölajiston riittävä selvittäminen, • petolintujen (ml. merikotka) aluekäytön ja riskien riittävä tarkkuus, • sekä suurina parvina muuttavien lajien (esim. hanhet) levähdys- ja ruokailualueiden todennettu sijainti ja käyttö. 8. Riista, metsästys ja suurpedot/metsäpeura OAS:n tulee osoittaa, miten arvioidaan vaikutukset riistalajeihin, metsästyksen edellytyksiin ja alueen käytettävyyteen. Erityisesti laajojen yhtenäisten metsäalueiden pirstoutuminen, tiestön lisääntyminen ja häiriö voivat vaikuttaa merkittävästi. Vaatus: arvioinnissa esitetään vaikutukset ja lieventäminen (alueiden pirstoutuminen, kulkuyhteydet, häiriö, metsästyksen harjoittaminen) sekä seurannan periaatteet. 9. Melu, pienitaajuinen melu, amplitudimodulaatio ja terveysvaikutukset OAS ei täsmennä riittävästi melun arvioinnin periaatteita eikä sitä, millä lähtöarvoilla mallinnukset tehdään ja päivitetään. Vaatus: • melumallinnus ajantasaisilla voimalaparametreilla ja "worst case" -oletuksilla, • huomioidaan häiritsevyystekijät (amplitudimodulaatio, pienitaajuinen melu) ja yöaika, • esitetään tulokset ymmärrettävästi (kartat, epävarmuudet, herkäät kohteet) ja kuvataan lieventämistoimet sitovasti. 10. Varjostusvälke ja lentoestevalaistus OAS ei kuvaa riittävästi välkkeen eikä lentoestevalaistuksen vaikutusten arviointia, erityisesti pimeän ajan ympäristössä ja järvi-/ranta-alueilla. Vaatus: • välkemallinnus ajantasaisilla parametreilla ja lieventämiskeinojen sitova käsittely (esim. automaattinen pysäytys),	Tehdyt linnustaselvitykset ovat riittävät, jotta voidaan luotettavasti arvioida kaavan merkittävät vaikutukset linnustoon. Kaavaselostuksessa kuvataan vaikutukset suurpetoihin, riistalajistoon ja metsästyksen. LUKEN julkisen metsäpeuran levinneisyyskartan mukaan kaava-alue ei ole metsäperuan levinneisyysaluetta, vaan se sijoittuu Seitsemisen kansallispuistoon ja sen välittömään läheisyyteen. Kaavaselostuksessa esitetään ympäristöministeriön melumallinnusohjeen mukaiset melumallinnukset ja arvioidaan meluvaikutukset. Kaavaselostuksessa esitetään välkemallinnus ja arvioidaan välkkeen vaikutukset ja mahdolliset haitallisten vaikutusten lievennyskeinot.

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
	• lentoestevalaistuksen vaikutusten arviointi ja vaihtoehdot haittojen minimoimiseksi. 11. Maisema, kulttuuriympäristö ja virkistys OAS:n on täsmennettävä vaikutusalue, keskeiset tarkastelupisteet ja havainnollistamisen periaatteet. Erityisesti vesistö- ja järvimaisemat, reitit, loma-asutus ja "hiljaisuuden/pimeyden" kokemus on arvioitava. Vaatus: • kattavat näkyvyys- ja havainnekuvat (myös pimeän ajan vaikutukset), • virkistyskäytön ja luontokokemuksen arviointitapa, • vaikutusten ja lieventämisen kytkentä kaavamääräyksiin. 12. Vesistöt, suot, pohjavedet ja rakentamisen riskit OAS:n tulee kuvata, miten arvioidaan rakentamisen aikaiset ja pitkäaikaiset vaikutukset vesitalouteen (valumat, kiintoaine, ojitus, tierakenteet, suot ja herkätkohteet). Vaatus: • riskikohteiden tunnistaminen ja arvioinnin raja- • lieventämistoimet jo kaavavaiheessa periaatetasolla sitovasti (rakentamistapa, kuivatus, suojarakenteet, seuranta). Rakentamisvaiheen riskit (työmaavesien hallinta, valunta/kiintoaine, kemikaalit, polttoaineet, onnettomuustilanteet ja raskas liikenne) ovat vesistö- ja pohjavesivaikutusten kannalta ratkaisevia. Vaatus: OAS:aan kirjataan rakentamisvaiheen riskienhallinnan periaatteet ja seuranta (mittauskohteet, toimenpiderajat ja vastuut), ja tavoitteeksi asetetaan, että pohjavesialueisiin kohdistuva raskas liikenne ja riskitoiminnot vältetään mahdollisimman pitkälle sekä sähkönsiirron toteutustapa ja reitit arvioidaan myös vesitalouden näkökulmasta. 13. Maa- ja kallioperä sekä geologiset arvot Jos alueella on geologisia arvoja tai maakuntakaavassa niihin liittyviä varauksia, OAS:n on kuvattava, miten ne huomioidaan (rakentamisen soveltaminen, louhinta, massanvaihdot, eroosio, valunta). Vaatus: OAS:aan on lisättävä selvitys siitä, mitä geologisia arvoja/maaperäriskejä alueella ja reiteillä on, miten ne selvitetään (ml. louhinta, massanvaihdot, eroosio/valunta) ja miten tulokset vaikuttavat voimalapaikkoihin, tielinjauksiin ja kaavamääräyksiin. 14. Arkeologinen kulttuuriperintö OAS:n tulee kertoa, miten varmistetaan muinaisjäännösten ja muun arkeologisen kulttuuriperinnön huomiointi myös huoltotie-, kaapelointi- ja työmaaratkaisuuksissa. Vaatus: riittävä ajantasainen inventointi ja menettely, jossa reittimuutokset eivät synnytä "arvioimattomia" riskejä.	Näkyvyysalueanalyysi ja havainnekuvat esitetään kaavaselostuksessa. Kaavaselostuksessa kuvataan vaikutukset pinta- ja pohjavesiin. Kaavaselostuksessa kuvataan vaikutukset maa- ja kallioperään. Kaavaselostuksessa kuvataan vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön.

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
	15. Liikenne, turvallisuus ja poikkeustilanteet OAS:ssa tulee esittää, miten arvioidaan raskaan liikenteen vaikutukset, kuljetusreitit, tieverkon kantavuus sekä turvallisuusriskit (jäättämiskit, palot, lapavauriot) ja pelastustoiminnan edellytykset. Vaatus: • kuljetusreitit ja vaikutukset esitetään, • turvallisuusriskit arvioidaan ja vaikutusalueet huomioidaan maankäytön ohjauksessa, • poikkeustilanteiden hallinnan periaatteet kuvataan. 16. Sähkönsiirto, kaapelointi ja reittien risteämät Sähkönsiirto ei ole "sivuasias". Reitit ja työmenetelmät voivat aiheuttaa vaikutuksia luontoon, vesitalouteen, virkistykseen ja maisemaan. Vaatus: OAS:aan lisätään sähkönsiirron arviointikokonaisuus: • vaihtoehdot ja reittiperiaatteet, • risteämien ja herkkyyshkohteiden tarkastelu (reitit, vesistöt, suot, arvokohteet), • rakentamisen aikaiset vaikutukset ja lieventäminen. 17. Viestintäyhteydet ja tutkat OAS:n tulee täsmentää, miten häiriöriskit selvitetään ja miten mahdolliset rajoitteet vaikuttavat kaavaratkaisuun (ei vain "selvitetään myöhemmin"). Vaatus: OAS:aan on lisättävä menettely ja aikataulu: mitä selvitetään ennen kaavaluonnosta ja ennen kaavaehdotusta, sekä miten mahdolliset rajoitteet (tutka/viestintä) voivat muuttaa sijoittelua tai voimalamäärää. 18. Ilmasto, hiilinielut ja luonnonvarat OAS:n tulee kuvata, miten arvioidaan maankäytön muutoksen ja rakentamisen vaikutukset hiilinieluihin, päästöihin ja luonnonvarojen käyttöön (erityisesti metsäalueilla). Vaatus: OAS:aan on lisättävä arviointitapa hiilinieluvaiikutuksille ja maankäytön muutokselle (metsän poistuma, maaperäpäästöt, tie- ja perustusrakentaminen) sekä se, miten mahdolliset merkittävät nielutappiot huomioidaan kaavaratkaisussa. 19. Kiinteistövaikutukset ja kohtuuttoman haitan arviointi Kiinteistövaikutukset ovat paikallisia ja riippuvat mm. näkyvyydestä, etäisyyksistä, melu- ja väketaasoista sekä epävarmuuksista. Yleisluonteinen viittaus tutkimuksiin ei riitä. Vaatus: • arviointitapa kuvataan paikallisesti ja läpinäkyvästi, • epävarmuudet esitetään avoimesti,	Kaavaselostuksessa kuvataan liikenteen vaikutukset. Sähkönsiirron yksityiskohtaista suunnittelua ei tehdä kaavoitusprosessissa. Kaavaselostuksessa kuvataan, miten mahdollinen tuulivoimaloiden aiheuttama häiriö TV-kuvassa poistetaan, jos selaista ilmenee. Kaavaselostuksessa kuvataan kaavan ilmastovaikutukset. Kaavaselostuksessa kuvataan vaikutukset asuinkiinteistöjen hintoihin.

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
	• kohtuuttoman haitan ehkäisy näkyy vaihtoehtotarkastelussa (sijoittelu, määrä, mitoitus, lievennykset). 20. Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa Yhteisvaikutuksia ei voi hoitaa pelkällä hankelistauksella. Tarvitaan menetelmät ja rajaukset. Vaatus: OAS:aan lisätään yhteisvaikutusten arviointisuunnitelma: • mitkä hankkeet otetaan mukaan ja millä ajantasaisilla tiedoilla, • miten arvioidaan melu, välke, maisema, luonto, virkistys ja liikenne, • miten tulokset esitetään vertailukelpoisesti ja ymmärrettävästi. Vaikutusten arviointi ja yhteisvaikutukset on ulotettava vähintään lähimpien taajamien ja laajojen järvi-/peltoalueiden suuntaan sekä naapurikuntiin ja naapurimaakuntiin, koska maisema-, linnusto-, virkistys- ja viihtyisyysvaikutukset eivät noudata hallinnollisia rajoja. Vaatus: OAS:aan kirjataan vaikutusalueen rajausta ja tarkastelupisteet niin, että ne kattavat myös Parkanon suunnan sekä ne alueet, joihin hankkeen näkyvyys, muuttoreitit ja yhteisvaikutukset tosiasiallisesti ulottuvat. 21. Aineiston laatu, ristiriidat ja korjauskooste Yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä todetaan, että YVA-aineiston kokonaisuus on osin vaikeasti hahmotettava ja että aineistossa on paikoin virheellisyksiä ja ristiriitoja. Tämä korostaa tarvetta varmistaa, että kaavoitus ei etene vanhojen, mahdollisesti ristiriitaisten lähtötietojen varassa. Yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä on tuotu esiin myös konkreettisia puutteita (esimerkiksi yksittäisten kaavamerkintöjen/kohteiden käsittelyssä), mikä osoittaa, ettei aineistoa voida käyttää kaavoituksen lähtökohtana "sellaisenaan". Tämän vuoksi korjauskooste/muutosloki on välttämätön ennen kuin johtopäätöksiä tai kaavaratkaisua tehdään vanhan aineiston varaan. Vaatus: OAS:aan on lisättävä menettely, jolla kaikki havaitut virheet, ristiriidat ja täsmennykset kootaan, korjataan ja julkaistaan ennen kaavaehdotusta (korjauskooste/muutosloki), jotta osalliset voivat arvioida muutosten vaikutuksen johtopäätöksiin. 22. Vaihtoehtotarkastelu on laajennettava aidosti erottuviin vaihtoehtoihin Perustellussa päätelmässä kiinnitetään huomiota siihen, että esitetyt vaihtoehdot voivat olla vaikutusten kannalta liian samankaltaisia, jolloin vaihtoehtojen vertailu ei aidosti auta löytämään lievempiä ratkaisuja. Vaatus: OAS:aan on lisättävä periaate aidosti erottuvasta vaihtoehtotarkastelusta, jossa tarkastellaan myös selvästi suppeampaa ratkaisua (esim. voimalamäärän pienentäminen ja/tai voimaloiden poistaminen herkimmiltä alueilta) sekä	Kaavaselostuksessa kuvataan yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa. Kaava-aineistosta pyydetään lausuntoja ja siitä voi antaa mielipiteitä, joiden perusteella kaava-aineistoa voidaan täydentää. Hankkeen vaihtoehtoja on tarkasteltu aikaisemmin YVAn yhteydessä. Kaavassa esitetään yksi vaihtoehto.

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
	vaihtoehtoisia sijoitteluja ja lieventämiskeinoja, ei vain lähes samaa voimalamäärää. 23. Melu: mallinnusten epävarmuudet ja ajantasaiset voimalaparametrit Perustellussa päätelmässä nostetaan esiin, että meluarviointiin voi liittyä epävarmuuksia, jos mallinnuksen lähtöoletukset eivät vastaa suunniteltua voimalakokoa tai -tyyppiä. OAS:ssa tämä on ratkaistava etupainotteisesti. Vaatus: OAS:aan on kirjattava, että melumallinnus tehdään ajantasaisilla ja hanketta vastaavilla voimalaparametreilla sekä worst case -oletuksin. Jos voimalatyyppi/koko tarkentuu, mallinnukset päivitetään ja asetetaan nähtäville, ja osallisille varataan uusi mahdollisuus lausua muutoksista. 24. Varjostusvälke: ylitysten käsittely, uudet loma-asunnot ja toiminnan aikainen seuranta Perustellussa päätelmässä todetaan, että välke voi teoreettisessa maksimitilanteessa ylittää suosituksia ja että arvioiteja tulee tarkistaa, jos lähialueen kaavojen mukaiset uudet loma-asunnot toteutuvat. Lisäksi painotetaan toiminnan aikaista seurantaa, koska suojaava puusto ja olosuhteet voivat muuttua. Vaatus: OAS:aan on lisättävä välkkeen arviointi- ja lieventämisohjelma, jossa: • välke mallinnetaan ajantasaisilla parametreilla ja läpinäkyvin oletuksin, • huomioidaan myös kaavojen mahdollistamat uudet loma-asunnot ja niiden toteutumisskenaariot, • esitetään sitova lieventämismalli (esim. automaattinen pysäytys/rajoitukset), • kirjataan toiminnan aikainen seuranta ja puuttumiskynnykset. 25. Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset: hiljaisuuden menetys, kohtuuttoman haitan välttäminen ja ulkoilureitit Perustellussa päätelmässä korostetaan, että alueen äänimaisema muuttuu ja hiljaisuus heikkenee sekä että vaikutukset voivat olla lähialueen asukkaille merkittäviä. Lisäksi tuodaan esiin kohtuuttoman haitan välttämisen tarve ja ulkoilureittien turvallinen jatkuvuus (ml. jäänheiton riski). Vaatus: OAS:aan on lisättävä ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointisuunnitelma, jossa: • kuvataan hiljaisuuden/äänimaiseman muutos ja sen merkitys virkistyskäytölle, • määritellään kohtuuttoman haitan ehkäisyn periaate vaihtoehtotarkastelun kautta (sijoittelu, määrä, lievennykset), • ratkaistaan ulkoilureittien jatkuvuus ja turvallisuus (tarvittaessa reittien siirto tai voimaloiden vähentäminen) jo kaavavaiheessa. 26. Luonto: suojellut pienvedet/uomat, suokohteet ja yksittäisten voimalapaikkojen poistaminen	Kaavaselostuksessa esitetään ympäristöministeriön melumallinnusohjeen mukaiset melumallinnukset ja arvioidaan meluvaikutukset. Kaavaselostuksessa esitetään välkemallinnus ja arvioidaan välkeen vaikutukset ja mahdolliset haitallisten vaikutusten lievennyskeinot. Kaavaselostuksessa kuvataan vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
	Perustellussa päätelmässä tuodaan esiin alueen luontokohteita (mm. suojeltuja uomia/pieniä vesikohteita ja herkkiä suokokonaisuuksia) sekä lausunnoissa esitettyjä suosituksia luopua yksittäisistä voimalapaikoista luontoarvopotentiaalin ja hydrologisten riskien vuoksi. Vaatus: OAS:aan on kirjattava, että: • luontokohteet, suojellut pienvedet/uomat ja herkät suot kartoitetaan ja vaikutusmekanismit arvioidaan (erityisesti vesitalous, kuivuminen/valunta), • voimalapaikkojen ja tielinjausten muuttaminen/poistaminen on todellinen lieventämiskeino, jota käytetään, jos luontoarvot tai hydrologiset riskit sitä edellyttävät, • luontovaikutukset kytketään sitoviin kaavamääräyksiin ja toteutuksen reunaehtoihin. 27. Linnusto: epävarmuuksien käsittely ja vaikutustason mahdollinen nousu Perustellussa päätelmässä todetaan, että linnustovaikutuksiin voi jäädä epävarmuuksia ja että vaikutustaso voi epävarmuuksien vuoksi nousta arvioitua suuremmaksi. Lisäksi esiin nostetaan tarve tarkastella, onko pienempi vaihtoehto linnuston kannalta parempi sekä mahdollisuus poistaa yksittäisiä voimaloita. Vaatus: OAS:aan on lisättävä linnuston epävarmuuksien hallintasuunnitelma, jossa: • kuvataan, miten epävarmuudet tunnistetaan ja miten ne ratkaistaan (lisäselvitykset, tarkennettu rajausta), • arvioidaan selvästi myös pienempi/suppeampi vaihtoehto linnuston kannalta, • varaudutaan voimaloiden poistamiseen tai siirtämiseen, jos riskit (törmäys/elinympäristö/pirstoutuminen) osoittautuvat merkittäviksi. 28. Sähkönsiirto: luontokohteiden ohittaminen ja vesistöналitukset Perustellussa päätelmässä korostetaan, että sähkönsiirron linjausta tulee muuttaa, jos se kulkee luontokohteiden läpi, ja että vesistöналitukset tulee suunnitella vaikutukset minimoiden. Vaatus: OAS:aan on lisättävä sähkönsiirron suunnitteluperiaatteet, joissa: • linjaukset ohjataan pois herkiltä luontokohteilta ja kosteikoista, • vesistöналitusten toteutustavat ja niiden ympäristövaikutukset kuvataan etukäteen, • reittimuutokset johtavat tarvittaessa uusiin arviointeihin ja uuteen kuulemiseen. 29. Ilmasto ja turvemaat: arviointi ei saa jäädä yleistasolle Perustellussa päätelmässä kiinnitetään huomiota ilmastovaikutusten arvioinnin puutteisiin, erityisesti turvamaiden merkitykseen ja siihen, miten ilmastomuutos voi voimistaa muita haittoja.	Kaavaselostuksessa kuvataan vaikutukset linnustoon. Olemassa olevien selvitysten perusteella voidaan luotettavasti arvioida kaavan merkittävät vaikutukset linnustoon. Kaavoitusprosessin yhteydessä ei suunnitella kaava-alueen ulkopuolelle sijoitettavaa sähkönsiirtoa, vaan se suunnitellaan tarkemmin sähkönsiirron yleissuunnitelman yhteydessä. Kaavaselostuksessa arvioidaan vaikutukset ilmastoon.

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
	Vaatus: OAS:aan on lisättävä ilmasto- ja hiilinieluvaiikutusten arviointitapa, jossa: • tunnistetaan turvemaat ja herkat maaperäalueet, • arvioidaan maankäytön muutoksen (tiet, perustukset, kuivatus) vaikutus päästöihin ja nieluihin, • kuvataan, miten mahdolliset merkittävät nielutappiot tai turvemaavaiikutukset voivat muuttaa kaavaratkaisua (sijoittelu/reitit/lievennys). 30. Purku, ennallistaminen, jätteet ja rahoitusvastuu Kaavoituksen vaiikutusten arvioinnissa ja kaavaratkaisussa on käsiteltävä koko elinkaari, myös toiminnan päättymisen. OAS ei kuvaa riittävästi, miten purku, jätehuolto ja alueen ennallistaminen varmistetaan sitovasti. Vaatus: • Kaava-aineistoon lisätään purku- ja ennallistamisperiaatteet: mitä puretaan (voimalat, perustukset, kaapeloinnit), missä laajuudessa ja millä aikataululla. • Esitetään jäte- ja materiaalivirrat (erityisesti lapamateriaalit, öljyt ja muut kemikaalit) sekä niiden käsittely ja vastuut. • Kaavassa osoitetaan, miten vältetään pysyvät "jäljet" maastoon (turhat tiet, levennykset, varastoalueet). • Kunta edellyttää hankkeelta riittävää taloudellista vakuutta/varmistetta purku- ja ennallistamiskustannusten kattamiseksi, jotta kustannusriski ei jää maanomistajille tai kunnalle. 31. Seuranta, valvonta ja puuttumiskynnykset (melu, väike, luonto, vesistöt) OAS:ssa ei riittävästi kuvata, miten haittoja seurataan ja miten niihin puututaan, jos vaiikutukset osoittautuvat ennakoitua suuremmiksi. Pelkkä mallinnus ei riitä, vaan tarvitaan sitova seuranta- ja reagointimalli. Vaatus: • Kaava-aineistoon lisätään seurantaohjelman periaatteet ja vastuut: mitä mitataan, missä, milloin ja kenen toimesta. • Melun ja väikkeen osalta edellytetään käyttöönottovaiheen ja käytön aikaiset mittaukset sekä selkeät korjaavat toimenpiteet (esim. käyttörajoitukset/automaatiikka), jos haitat ylittävät ennakoidun. • Luonnon osalta edellytetään seuranta erityisesti herkissä teemoissa (esim. lepakot, petolinnut/merkittävät lintureitit), ja määritellään ennakolta menettely haittojen ilmetessä (esim. pysäytys-/rajoitusjaksot). • Vesistö- ja valuntavaiikutusten osalta edellytetään rakentamisvaiheen seuranta (sameus/kiintoaine/ojitusvaiikutukset) ja selkeä häiriötilanteiden hallintamalli. Seurantatulokset julkaistaan avoimesti ja niille nimetään vastuutaho sekä yhteyshenkilö, jolle haittahavainnot voidaan ilmoittaa.	Kaavaslostuksessa kuvataan vaiikutukset tuulivoimatuotannon päätyttyä. Hankkeen suunnittelussa noudatetaan Ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevaa ohjeistusta, jolloin tuulivoimalat eivät aiheuta naapuruussuhde-laissa tarkoitettua kohtuutonta haittaa, joka edellyttäisi ympäristölupia.

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
	32. Voimalapaikkojen liikkumavara ja “muutoshallinta” (arviointit uusiksi tarvittaessa) OAS:n tulee sitovasti kuvata, kuinka suuri voimalapaikkojen liikkumavara on ja miten varmistetaan, että vaikutusarviointit kohdistuvat todellisiin rakentamipaikkoihin. Mikäli voimalapaikkoja, tie- tai kaapelireittejä muutetaan, vaikutukset voivat muuttua olennaisesti. Vaatus: • OAS:aan kirjataan selkeä liikkumavara ja menettely: jos sijoittelu muuttuu olennaisesti, melu-, väke-, luonto-, vesitalous- ja maisema-arviointit päivitetään ja muutoksista järjestetään osallisille uusi vaikutusmahdollisuus. • Kaava-aineistoon tuotetaan kartat sekä “rakentamisen todellinen jalanjälki” (tiet, levennykset, nostoalueet, varastoalueet, kuivatus). “Olennaisena muutoksena” pidetään vähintään voimalapaikan siirtoa, joka muuttaa lähimmän häiriintyvän kohteen etäisyyttä, näkyvyysaluetta, mallinnettuja melu-/väketaisoja tai kohdistumista luonto-/vesistökohteisiin, sekä kaikkia tie- ja kaapelireittien muutoksia herkissä kohteissa. 33. Pohjavesiriskit ja sähkönsiirron reittivalinta (VEA/VEB) OAS:ssa todetaan, että kaava-alueen läheisyydessä sijaitsee vedenhankintaan soveltuva tärkeä pohjavesialue. Tästä huolimatta OAS ei yksilöi pohjavesivaikutusten arviointia ja riskienhallintaa riittävän konkreettisesti (vaan asia jää “tarvittavassa laajuudessa” -tason varaan), mikä ei ole hyväksyttävää kaavassa, jonka tavoitteena on toimia rakentamislupien perusteena. Tevaniemen hankkeessa pohjavesi ja talousveden turvaaminen ovat kriittinen vaikutuskokonaisuus erityisesti sähkönsiirron osalta. OAS:ssa on käsiteltävä pohjavesiriskit selkeästi ja konkreettisesti jo kaavavaiheessa – ei vasta toteutussuunnittelussa tai yksittäisissä lupamenettelyissä. Sähkönsiirron reittien ja rakentamistapojen valinta voi ratkaisevasti muuttaa riskitasoa, etenkin vedenottamoiden läheisyydessä. Vaatus: OAS:aan on lisättävä pohjavesiä koskeva arviointi- ja lieventämisohjelma, jossa määritellään vähintään: 1. Reittivalinnan periaate: sähkönsiirron vaihtoehdot vertaillaan pohjavesiriskien kannalta niin, että vedenottamoiden läheisyys ja pohjaveden muodostumisalueet ovat ensisijainen rajaava tekijä. OAS:ssa on kirjattava periaate, että toteutusvaihtoehto, jossa jo alustavasti tunnistetaan erittäin korkea pohjavesiriski vedenottamon välittömässä läheisyydessä, ei ole hyväksyttävä kaavan toteuttamistarkoituksena. 2. Pohjaveden lähtötilan selvittäminen ennen kaavaluonnosta/ehdotusta: pohjaveden pinnankorkeudet, virtaussuunnat ja mahdollinen paineellisuus selvitetään riittäväällä kattavuudella kaikilla rakentamistoimenpiteiden alueilla, erityisesti harjujen reuna-alueilla sekä sähkönsiirtoreittien ja tieparannusten kohdalla. 3. Rakentamisen aikaiset riskit ja suojatoimet: OAS:ssa on esitettävä sitovat periaatteet työmaatoiminnoista pohjavesialueilla (tankkaus ja huolto pohjavesialueiden ulkopuolella, polttoaineiden ja kemikaalien käsittely,	Kaavakartalla esitetään tuulivoimaloiden alueet, joiden sisään tuulivoimalat on sijoitettava. Kaavoitusprosessin yhteydessä ei suunnitella kaava-alueen ulkopuolelle sijoitettavaa sähkönsiirtoa, vaan se suunnitellaan tarkemmin sähkönsiirron yleissuunnitelman yhteydessä.

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
	varastointi, suojarakenteet, imeytysmateriaalit, vuoto- ja poikkeamatilanteiden toimintamalli). 4. Kaapelointi ja kaivannot: arvioinnissa on käsiteltävä kaivantojen ja rakenteiden vaikutus pohjaveden virtaamiin ja mahdolliseen "salaojavaikutukseen", sekä määriteltävä rakentamistavat, joilla riskit minimoidaan (mm. kaivantojen sijoittuminen, täyttö- ja eristysratkaisut). 5. Tiestö ja erikoiskuljetukset: jos tieverkkoa parannetaan tai rakenteita muutetaan pohjavesialueella tai sen välittömässä läheisyydessä, OAS:ssa on kuvattava, miten pohjavesiolosuhteet selvitetään, miten suojarakenteet toteutetaan ja miten tarkkailu järjestetään. 6. Seuranta ja puuttumiskynnykset: OAS:ssa on kuvattava pohjaveden tarkkailun periaatteet (mittauspisteet, seurannan ajankohta, raportointi) sekä ennalta sovitut toimet, jos poikkeamia havaitaan (työn keskeytys, korjaavat toimet, lisäsuojaukset). 7. Vaikutus kaavaratkaisuun: OAS:aan on kirjattava, että jos selvitykset osoittavat merkittäviä riskejä tai suurta epävarmuutta vedenhankinnan turvaamisen kannalta, kaavaratkaisua muutetaan (reitti, sijoittelu, toteutustapa) eikä riskialtista vaihtoehtoa viedä eteenpäin. 34. Riista, metsästys ja metsäpeura – selvitysten puutteet ja päivitysvaatimus Tevaniemen alueella käytetty riista-/suurpetoselvitys ei anna riittävää varmuutta metsäpeuran esiintymisestä tai alueen merkityksestä metsäpeuran liikkumiselle. Selvitys perustuu suppeaan lumijälkitarkasteluun ja vähäiseen kameraseurantaan, mikä on menetelmänä altis satunnaisuudelle: metsäpeuran satunnainen liikkuminen ja mahdolliset kulkuyhteydet voivat jäädä havaitsematta, vaikka lajia esiintyisi vaikutuspiirissä. Lisäksi metsäpeurasta on lähialueelta varmistettuja havaintoja ja metsäpeurakannan hoitoon liittyvä toiminta voi muuttaa esiintymistä ja liikkumista ajassa. Tämän vuoksi metsäpeura on arvioitava kaavoituksessa ajantasaisilla lähtötiedoilla ja varovaisuusperiaatteella, eikä päätelmiä saa perustaa pelkkään "ei havaintoja" -tulkintaan. Vaatimus: OAS:aan on lisättävä metsäpeuraa koskeva arviointisuunnitelma, jossa vähintään: • kootaan ajantasainen tieto metsäpeuran esiintymisestä ja liikkumisesta vaikutusalueella (myös usean hankkeen yhteisvaikutusten näkökulmasta), • tunnistetaan ja kuvataan metsäpeuran kannalta keskeiset elinympäristöt sekä mahdolliset kulkuyhteydet/ekologiset käytävät, • arvioidaan pirstoutumisen, tieverkon lisääntymisen, rakentamishäiriön ja käytönaikaisen häiriön vaikutukset, • esitetään lieventämistoimet jo kaavavaiheessa (esim. voimaloiden ja teiden sijoittelun muutokset, herkimpien alueiden rajaukset, työnaikaiset rajoitukset) sekä periaate, että kaavaratkaisua muutetaan, jos ajantasainen tieto osoittaa metsäpeuran kannalta merkittäviä rajoitteita tai epävarmuuksia. 35. Lopuksi – OAS:n täydennys on edellytys kaavan etenemiselle	Kaavaselostuksessa kuvataan vaikutukset suurpetoihin, riistalajistoon ja metsästyksen. LUKEN julkisen metsäpeuran levinneisyyskartan mukaan kaava-alue ei ole metsäpeuran levinneisyysaluetta, vaan se alue sijoittuu Seitsemisen kansallispuistoon ja sen välittömään läheisyyteen. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään saadun palautteen

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
	Pyydän, että kaupunki ei etene kaavaluonnosvaiheeseen ennen kuin OAS on täydennetty ja korjattu edellä esitetyllä tavalla. OAS:n tulee olla sellainen, että osallinen ymmärtää hankkeen sisällön, vaikutusalueen, arvioinnin menetelmät, selvitysten ajantasaisuuden ja sen, miten puutteet korjataan ennen päätöksentekoa.	perusteella. Kaavan nykytila ja vaikutusten arviointi kuvataan kaavaselostuksessa, ei OAS:ssa.
M23 yksityishenkilö	Esitän OAS:sta seuraavaa: On huomioitava, että ko. OAS on käytännössä vanhan kopio vuodelta 2021 ja toimintaympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia, jonka johdosta osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa tulee täydentää ja tarkentaa ennen kaavaprosessin etenemistä perustuen ajantasaiseen tietoon. OAS ei voi olla vain päivitetty muodollisuus, vaan sen on vastattava nykytilannetta. Vuoden 2021 jälkeen toimintaympäristöön on tullut esimerkiksi useita uusia tuulivoimahanke suunnitelmia, joten alueen kokonaisuormitus on muuttumassa (melu, maisema, luonto yms.). Erityisesti vaikutusten arvioinnin kattavuuteen, yhteisvaikutuksiin sekä osallisten osallistumismahdollisuuksiin tulee kiinnittää huomiota, jotta kaavaprosessi täyttää alueidenkäyttölain. Vuoden 2021 jälkeen tietoon tulleet uudet tuulivoima hankkeet lähiseuduille: - Luikesneva - Susineva (Ikaalinen - Parkano) - Horhalanperä (Ikaalinen - Parkano) - Konikallio (Ikaalinen - Hämeenkyrö) - Kangaslammi (Ikaalinen - Parkano) - Kantti (Karvia) - Haitinkangas (Parkano) - Kalliomäki (Ylöjärvi) - Lisäksi Yliskylän alueelle (Parkano) suunnitellaan hanketta. 1. Yhteisvaikutukset OAS:n vaikutusalue ei voi rajoittua vain yksittäisen hankkeen lähiympäristöön ja pelkkä viittaus yhteisvaikutusten huomioimiseen ei riitä. OAS:ssa tulee selkeästi esittää, että hankkeen yhteisvaikutukset arvioidaan suhteessa uusiin, suunnitteilla oleviin tuulivoimahankkeisiin (kaavoitusvaiheessa olevat, YVA-menettelyssä olevat sekä muut tiedossa olevat aurinko/tuulivoimahankkeet). Yhteisvaikutusten arvioinnissa on erityisen tärkeää: - melu ja pienitaajuinen melu (usean tuulivoima-alueen yhtäaikaista toimintaa) - varjostus ja välke - maisema ja näkymävyöhykkeet - linnusto ja lepakoiden elinalueet - luonnon pirstoutuminen ja ekologiset yhteydet - asutukseen kohdistuvat kumuloituvat vaikutukset - virkistyskäyttö ja alueen vetovoima. 2. Osallistumisen vahvistaminen Osallisten joukkoa tulee laajentaa kattamaan myös naapurihankkeiden vaikutusalueiden asukkaat (useampi	OAS:aan täydennetään muiden lähiseudun hankkeiden kartta. Alueen nykytilanne kuvataan kaavaselostuksessa. Kaavaselostuksessa kuvataan yhteisvaikutukset. Yhteisvaikutusten arviointiin otetaan mukaan sellaiset hankkeet, jotka ovat edenneet sellaiseen vaiheeseen, että niiden yhteisvaikutukset voidaan ja on tarpeen arvioida. Horhalanperän ja Luikesneva-Susinevan hankkeiden kaavoitus on alkuvaiheessa, eikä niistä ole julkaistu voimaloiden sijoitus suunnitelmaa. Hankkeista ei ole edes julkaistu YVA-selostusta eikä kaavaluonnosta, ja hankkeet ovat vielä kaukana hyväksymismenettelystä, joten tämän kaavan yhteydessä ei ole syytä eikä edellytyksiä yhteisvaikutusten arviointiin. Kaavaselostuksessa kuvataan yhteisvaikutukset. Yhteisvaikutusten arviointiin otetaan mukaan sellaiset hankkeet, jotka ovat edenneet sellaiseen vaiheeseen, että niiden yhteisvaikutukset voidaan ja on tarpeen arvioida. Kaavoituksen yhteydessä järjestetään yleisötilaisuudet, ja kaavoituksen aikana kaikki halukkaat voivat esittää mielipiteitä ja muistutuksia, millä varmistetaan, että

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
	yleisötilaisuus ja erillinen yhteisvaikutuksia käsittelevä tilaisuus). Hankealue sijaitsee Tevaniemen, Poltinkosken, Leppäsjärven kylien ja Sorvanperän alueen lähietäisyydellä (ei siis kaupungin reuna-alueella kuten ko. hankkeilla on yleensä tapana), joten hankkeelle tarvitaan ympäristölupa. Hankealueen läheisyydessä länsipuolella on pohjavesialue (Tevaniemi) josta ei ole tehty pohjavesitutkimusta (kuten esim. Konikallion hanke), mitä voidaan pitää kriittisenä puutteena vaikutusten arvioinnissa. Lisäksi vuoden 2021 jälkeen on suunniteltu runsaasti uusia sähkönsiirtolinjoja liittyen em. hankkeisiin. Vaadin, että YVA on tehtävä uudestaan em. syistä (YVA vuodelta 2022 ei ole enää relevantti). Tevaniemen tuulivoimahankeeseen 30.10.2023 Ikaalisten kaupunginvaltuustossa hyväksytty kaava kaatui korkeimmassa hallinto-oikeudessa, joten siltäkin osin aikaisempia selvityksiä voidaan pitää vanhentuneina.	asukkaiden näkemykset tulevat tietoon kaavoituksen yhteydessä. Hankkeen suunnittelussa noudatetaan Ympäristöministeriön tuulivoimarakentamista koskevaa ohjeistusta, jolloin tuulivoimat eivät aiheuta naapuruussuhde-laissa tarkoitettua kohtuutonta haittaa, joka edellyttäisi ympäristölupia. Kaavaselostuksessa kuvataan vaikutukset pohjavesiin. Hanke on täsmälleen sama kuin mistä on tehty YVA-menettely, eikä ole mitään syytä, miksi YVA ei olisi edelleen ajantasainen.
M24 yksityishenkilö	Suunnittelun kokoisilla voimaloilla Tevaniemen tuulivoimahanke vaikuttaisi voimakkaasti alueen asumisviihtyvyyteen, eikä voida enää puhua millään tasolla yhdenvertaisesta asumisympäristöstä joka perustuslailla 6 § meille kaikille pitäisi olla taattu. Kun tuulivoimalle soveltuvia paikkoja Pirkanmaalla on määritelty eivät voimat ole olleen kooltaan lähellekään tällä hetkellä alueille suunnitellun kokoisia, eikä niiden Sivu 20 PIRELY/15588/2021, liite 1 ympäristövaikutuksia ole arvioitu suunnittelun kokoisilla voimaloilla. Tässä hankkeessa myös tuulivoimalle kaavailtu alue on myös huomattavasti suurempi mitä maakuntakaavassa sille on määritelty. Näin ollen etäisyydet vakituisen ja vapaa-ajan asutukseen ovat pienentyneet, kun niiden myllyjen koon kasvaessa olisi pitänyt suurentua. Samoilla turvaetäisyyksillä astutukseen rakennetuista pienemmistä myllyistä löytyy lukuisia esimerkkejä niiden aiheuttamista ongelmista, eikä tämäkään hanke toteutuessaan näillä suunnitelmilla tule olemaan poikkeus. Olen käynyt Jämijärven Ratiperällä kuuntelemassa voimaloiden ääntä 1–2.5 km etäisyydeltä muutamia kertoja eri tuuliolosuhteissa, ja voimalan käyntiäänien aiheuttama melu on todellista. Todella vaikea uskoa, että niitä suuremmat voimat olisivat hiljaisempia kuten asianomaisille niitä on esitelty. Humahtava äänihän syntyy, kun tuulivoimalan lavat liikkuvat ilmakerroksen läpi ja ilmamassat pyörteilevät lapojen ohittaessa voimalan tornin. Roottorin halkaisijan kasvaessa lavan kärkinopeus kasvaa jos ei roottorin pyörimisnopeutta lasketa, eli siipi ohittaa tornin suuremmalla nopeudella ja ilma joutuu liikkumaan myös nopeammin. Voiko se silloin olla hiljaisempi? Edellä mainitulla etäisyydeltä voimala hallitsee myös erittäin voimakkaasti maisemakuvaa kiinnittäen huomion, mikäli minkäänlaista näköestettä ei ole. On selvää, että voimaloiden lähialueilla kiinteistöjen arvo putoaa merkittävästi, miten tämä arvonlasku määritellään ja hyvitetään kiinteistöjen omistajille? Mikäli on valittavissa asuinympäristö ilman tuulivoiman haittoja, miksi kukaan valitsi samaan hintaan ympäristön, jossa nämä haitat ovat? Miksi voimaloille olisi määritelty suuret kiinteistöverot, jos niistä ei olisi mitään haittaa? Onko oikein, että lähialueen asukkaat maksavat yhä samaa kiinteistöveroa voimaloiden rakentamisen jälkeen, vaikka saavat rasitteekseen tuulivoimaloiden haitat? Perustuslain 15 §:ssä on säädetty omaisuuden suojasta: "Jokaisen omaisuus on turvattu" [2]. Kansalaisten on voitava luottaa, etteivät päättäjät heikennä	Kaavaselostuksessa kuvataan kaavan vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Kaavaselostuksessa perustellaan yleiskaavan suhde maakuntakaavaan ja perustelut sille, että pieni määrä tuulivoimaloita voi sijaita myös maakuntakaavaan merkityn tuulivoimaloiden alueen ulkopuolelle. Kaavaselostuksessa esitetään ympäristöministeriön melumallinnusohjeen mukaiset melumallinnukset ja arvioidaan meluvaikutukset. Kaavaselostuksessa arvioidaan vaikutukset kiinteistöjen hintoihin Suomessa tehdyn selvityksen perusteella, joka perustuu toteutuneisiin kiinteistökauppojen hintoihin tuulivoimapaikkakunnilla.

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
	heidän varallisuuttaan, ja suomalaisten varallisuushan on monesti yksinomaan sidottu asumiseen. Tevaniemessä on vielä vireä kyläyhteisö, runsaasti asutusta, oma koulu, jonka läheisyydessä toimii lastensuojelupalveluita tuottava yritys. Mikä on tulevaisuus, jos alueen asumisviihtyvyys kärsii? Tevaniemen pohjavesialue sijaitsee suoraan voimaloiden kuljetusreitillä, ja itse voimaloiden rakennuspaikat myös hyvin lähellä pohjavesi aluetta. Tätä reittiä pitkin tullaan kaiketi kuljettamaan kaikki rakentamiseen tarvittava materiaali? Vaikka voimalat eivät suoraan sijoitu pohjavesialueelle, tietä on muokattava runsaasti että voimaloiden osat saadaan kuljetettua pohjavesialueen halki. Tien muokkaaminen itsessään on jo hyvin mittava työmaa. Miten voidaan varmistua, ettei pohjavedelle aiheudu vaaraa näistä toimenpiteistä? Pari vuotta sitten vedenottamolla oli jo ongelmia, kun sulamisvedet olivat päässeet sekoittumaan pohjaveteen ja vesi samentui, mitä tapahtuu, kun vedenottamon läheisyydessä aloitetaan laajamittainen tietyömaa? Vedenottamo on ilmeisen herkkä ulkoisille häiriötekijöille? Voimaloiden ja valtakunnallisen sähköverkon välinen syöttökaapeli on myös suunniteltu kaivettavan suoraan pohjavesialueen läpi. Lisäksi YVA:n kuvassa 11.1 numerolla 1 esitetty voimala on sijoitettu suoraan pintavesienvirtausreitin päälle, joka johtaa sen läheisyydessä olevaan vesilakikohteeseen. Muutamia otteita pohjavesialueita koskevasta ohjeistuksesta: Ympäristönsuojelulain (86/2000) mukainen pohjaveden pilaamiskielto (1:8) Pohjaveden pilaamiskielto (YSL 8 §) on ehdoton, ja pohjavesialueella pohjaveden pilaantumisriski tulee poistaa kaikilta osin. Rakentaminen Vedenottamoiden lähisuojavyöhykkeille ei tule sijoittaa mitään uusia toimintoja tai rakenteita. Rakennuspaikkojen pihat tulee suunnitella siten, että estetään likaantuneiden pintavesien haittavaikutukset pohjavesille. Autojen säilytyspaikat, pihan liikennöintialueet ja ajoneuvoväylät tulee päällystää läpäisemättömällä materiaalilla ja sade- ja sulamisvedet näiltä alueilta kerätä ja johtaa sadevesiviemäriin. Ajoneuvojen, koneiden ja laitteiden pesu pohjavesialueella on kielletty muualla kuin tähän tarkoitukseen rakennetulla pesupaikalla, josta pesuvedet johdetaan hiekan- ja öljynerotuskaivojen kautta yleiseen jätevesiviemäriin viemärilaitoksen hyväksymällä tavalla tai pohjavesialueen ulkopuolelle. Pohjavesialueilla ei kuloteta. Myös raskasta maanmuokkausta tulee välttää. Mikäli muokkaus on välttämätöntä, paras menetelmä on vain kivennäismaan pintaa paljastava kevyt laikutus. 1.5 Teollisuus ja yritystoiminta Keinoina teollisuuden ja yritystoiminnan pohjavedensuojelussa ovat maankäytön suunnittelu ja ympäristöluvut useiden teollisten toimintojen ollessa ympäristölupavollisia ainakin sijoituessaan pohjavesialueelle (YSA 1 §). Pohjavesialueelle ei tule sijoittaa uutta teollisuutta tai varastointia. Mikäli toimintojen sijoittaminen on kuitenkin perustelluista syistä välttämätöntä, niiden aiheuttamat riskit pohjavedelle poistetaan teknisin ja toiminnallisin keinoin. Tarkemmat määräykset toimenpiteistä annetaan tapauskohtaisesti ympäristöluvassa.	Leppäsjärventieltä on tehty tiesuunnitelma, jossa on otettu huomioon pohjaveden suojaus ELYn ohjeistuksen mukaisesti. Tiesuunnitelman toteuttaminen vähentää onnettomuusriskiä ja parantaa pohjaveden suojausta kyseisellä osuudella. Kaavaselostuksessa kuvataan vaikutukset pohjavesiin. Kaava-alueelle ei tule autojen säilytyspaikkoja tai vettä läpäisemättömiä pintoja. Kaava-alueella ei ole pohjavesialueita. Kaava-alueen ulkopuolella pohjavesialueen kohdalle on suunniteltu maakaapeli, joka kaivetaan noin metrin syvyyteen selvästi pohjaveden pinnan yläpuolelle. Maakaapelin kaivannon kaivaminen, kaapelin sijoittaminen kaivantoon ja kaivannon peittäminen ei vaaranna pohjaveden laatua tai määrää.

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

21.1.2026

Mielipiteet	Mielipide	Vastine
	Ennen toiminnan sijoittamista pohjavesialueelle on selvítettävä yksityiskohtaisesti muun muassa suunnitellun sijoituspaikan maaperä- ja pohjavesiolosuhteet sekä arvioitava pohjavedelle mahdollisesti aiheutuvat riskit. Pohjavesialueelle sijoituessaan toiminta tulee suojata kaksinkertaisesti ja joskus myös kolminkertaisesti. Joissakin tapauksissa suojattunakaan sijoittuminen ei ole mahdollista. Mikäli riskien poisto suojatoimenpitein ei ole teknisesti tai taloudellisesti mahdollista, tulee toiminta siirtää pohjavesialueen ulkopuolelle. Pohjavesialueilla jo sijaitsevan teollisuus- ja yritystoiminnan osalta on otettava huomioon muun muassa seuraavaa: Haitallisten kemikaalien ja jätteiden varastointi on pääsääntöisesti kielletty. Pohjavedelle pilaantumisen vaaraa aiheuttavien kemikaalien käsittely ja varastointi pohjavesialueella vaatii ympäristölupamenettelyn. Luvan mukainen kemikaalien varastointi ja käyttö tulee saattaa paloviranomaisten tietoon ja asianmukaiseen rekisteriin. Teollisuusrakennuksien kaikkien rakenteiden tulee olla sellaisia, että ne estävät nestemäisten aineiden pääsyn maaperään ja pohjaveteen. Tähän kuuluvat muun muassa varastot, piha-alueiden ja ajoväylien päällysteet, viemärointi ja lattiakaivot. Mikäli riskien poisto suojatoimenpitein ei ole teknisesti tai taloudellisesti mahdollista, tulee toiminta siirtää pohjavesialueen ulkopuolelle. Teollisuusrakennuksia koskevat kaikki rakentamiseen, jätevesiin ja öljysäiliöihin liittyvät ohjeet. Toiminnanharjoittaja on aina vastuussa pohjavedelle aiheuttamastaan vahingosta. Teollisuusrakennuksia koskevat kaikki rakentamiseen, jätevesiin ja öljysäiliöihin liittyvät ohjeet. Toiminnanharjoittaja on aina vastuussa pohjavedelle aiheuttamastaan vahingosta. 1.8 Tienpito, liikenne ja junaradat Uudet liikenneväylät ja -alueet tulee sijoittaa pohjavesialueiden ulkopuolelle. Uusia teitä tai raideliikennettä tulee sijoittaa pohjavesialueille vain poikkeustapauksessa. Yhteenvedona suunnitellun kokoiset voimat ovat kyseiseen ympäristöön aivan liian suuria ja liian lähellä runsasta vakituista asutusta, mielestäni tämä asia näkyy erittäin selkeästi alueelle tehdyissä asukaskyselyissäkin. Lisäksi olen erittäin huolissani rakennusaikaisten muutosten ja liikenteen vaikutuksista pohjavesi alueeseen erityisesti Leppäsjärventien geometrian muokkausten vuoksi.	Kaavassa ei päätetä kaava-alueen ulkopuolisesta maankäytöstä, esimerkiksi kaapelin kaivamisesta ja siihen liittyvistä ehdoista, vaan siitä päätetään eri suunnitteluprosessissa. Kaavassa ei tule rakentamista pohjavesialueelle. Leppäsjärventieltä on tehty tiesuunnitelma, jossa on otettu huomioon pohjaveden suojaus ELYn ohjeistuksen mukaisesti. Tiesuunnitelman toteuttaminen vähentää onnettomuusriskiä ja parantaa pohjaveden suojausta kyseisellä osuudella.